

Frokostpausen tager 10 minutter

Børn under tre år giver
ekstra arbejdsbyrde
i børnehaverne
Side 6

Herlev er kun begyndelsen

Side 16

8. marts 1910-2010

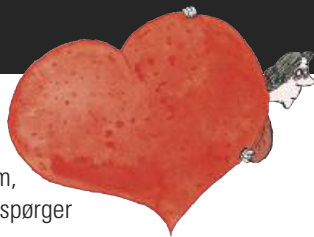
For 100 år siden blev kvindernes internationale kampdag holdt for første gang. Men kampen for ligeløn er endnu ikke vundet. FOA vil i samarbejde med andre organisationer gøre 100-året for 8. marts til en stor manifestation for ligeløn.

FOA er med:

- 11-13: Landstingssalen. Kvindernes stilling på arbejdsmarkedet efter 100 års kamp.
- 16-18: Stor faglig demonstration i København. Ligeløn og lige rettigheder.
- 18-24: Kæmpe fest i VEGA med førende danske musikere, folkekøkken med videre.

Sæt allerede nu kryds i kalenderen – og brug 8. marts til at slå et slag for ligeløn.

Trætheden vil ikke lette

Jeg har intet overskud, når jeg kommer hjem, min træthed letter ikke. Hvad kan jeg gøre, spørger en sosu-hjælper. **Panelet svarer side 40**

Vold på arbejdspladsen

Hvert fjerde medlem af FOA har inden for det seneste år været udsat for vold, mobning eller chikane. Det er især de ansatte i behandlingspsykiatrien, socialpsykiatrien og på plejehjem og handicapinstitutioner, der må lægge ryg til.

Tema side 20

Frokostpausen tager 10 minutter

Flere og flere kommuner er begyndt at sende småbørn, der endnu ikke er fyldt tre år, i børnehave. I den integrerede institution Nyelandsgården på Frederiksberg mærker personalet det som et stigende arbejdspress

side 6

Pædagogmedhjælpere har ret til uddannelse

Et nej fra institutionslederen er ikke et nej. Som ufaglært pædagogmedhjælper har du en udvidet ret til uddannelsesorlov, så du kan komme i gang med den pædagogiske assistentuddannelse (PAU)

side 10

Det handler om anerkendelse

Kulturforskelle og mistillid kan føre til misforståelser, når indvandrerfamilier sender deres børn i daginstitution. Flere af de senere års anklager om pædofili er kommet fra somaliske familier

side 13

Også i dette nummer

Jeg blev fyret

Dennis K. Den er gal med hospitalerne

Som sendt fra himlen. Se billederne

Else fik 109.000 kroner ekstra

side 16

side 28

side 29

side 36

Det syge væsen

I **Region Hovedstaden** er 136 ansatte på Herlev Hospital blevet prikket, mens kollegerne på Hvidovre, Frederiksberg og Hillerød hospitaler går og venter på, at det bliver deres tur.

Der mangler i omegnen af én milliard til at drive sygehuse for. Regionernes 2009-regnskaber medfører en sand syndflod af besparelser. Mere end 1.000 stillinger ser ud til at forsvinde.

Sundhedsvæsenet virker på mange måder sygt. FOA-medlemmer og andre ansatte styrter rundt for at leve op til højnede produktionskrav, behandlingsgaranti, omlægninger og fusioner. Takken er fyringer, ansættelsesstop og færre vikarer.

FOAs medier vil følge situationen tæt. Her i bladet kan du læse om sammenhænge, få et kig ud i fremtiden samt møde fyringernes første ofre – i dette tilfælde social- og sundhedsassistent Marianne Olsen, der forleden blev én af de 136.

På foa.dk kan du finde de seneste nyheder, abonnere på vores nyhedsbrev, tippe os eller komme med din egen holdning. Her kan du også deltage i underskriftindsamlingen mod nedskæringerne.

Venlig hilsen
Gitte Hejberg,
chefredaktør

Vidste du, at kun 23 procent af danskerne er rygere?
For blot et år siden lå tallet på 28 procent.

SUNDHEDSSTYRELSEN

Løngabet

Hvor stort er gabet mellem mandeløn og kvindeløn i din kommune? Tjek lønemaet på FOAs hjemmeside, og find ud af det.

WWW.FOA.DK

Lever pædagoger i en frygtkultur?

Har de senere års fokus på pædofili i Danmark skabt en frygtkultur blandt pædagoger og socialpædagoger – og i befolkningen som helhed? Det spørgsmål vil en række personer blive bedt om at besvare i en stor spørgeskemaundersøgelse, der gennemføres i marts i år. Undersøgelsen, som ikke omfatter pædagogmedhjælperne, bliver til i et samarbejde mellem Århus Universitet, Århus, Viborg og Ringkøbing-Skjern kommuner, BUPL og Socialpædagogernes Landsforbund. ■

Alt er ved det gamle

Mor støver af, og far vasker bil. Sådan er arbejdsfordelingen stadig i hjemmene ifølge en undersøgelse, som gratisbladet *Idényt* har lavet blandt 6.000 læsere. 87 procent af kvinderne siger, at de er alene om tøjvasken, og 75 procent af kvinderne siger også, at de er alene om oprydningen i hjemmet. Spørger man mændene mener de dog, at de hjælper. Til gengæld siger 82 procent af mændene, at de står for al sneskovling, og 79 procent siger, at de er alene om at slå græsset. Mændene er mere tilfredse med arbejdsfordelingen i hjemmet, end kvinderne er. ■

Mor tager en fortjent kaffepause under støvsugningen. Ugebladsannonce fra 1963.

Danmark skraber bunden

Danmark ligger helt i bunden (sammen med Malta og Cypern), når det kommer til ligestilling mellem mænd og kvinder. I danske virksomheder er kun 23 procent af lederne og bestyrelsesmedlemmerne kvinder – og selv om vi fik ligeløn ved lov i 70'erne, er lønforskellen mellem mænd og kvinder ikke blevet udjævnet. Den er stadig på 18 procent for samme arbejde. ■

En god latter og en lang søvn er den bedste kur i lægens bog.

IRSK TALEMÅDE

I første halvdel af 2009 fik 364 små piger navnet Freja, og 395 drenge blev kaldt Lucas. Det var de to mest populære navne tæt fulgt af Emma og Mikkel.

NAVNEBAROMETRET, DANMARKS STATISTIK

Pjæk gi'r mindre fravær

I både Lemvig og Randers kommuner har de gode erfaringer med det, de kalder præventive fridage, skriver nyhedsmagasinet Danske Kommuner. Ordningen betyder, at det er legalt, at man som medarbejder bliver hjemme en dag, hvis man føler sig stresset og træt. Sådanne dage kan nemlig forhindre medarbejderne i at slide sig selv ned, så de arbejder mindre effektivt og ofte er syge.

Ordningens succes kan ses på medarbejdernes fravær i de to kommuner: Lemvig Kommune har landets næstlaveste fravær blandt medarbejderne, og i Randers har kommunen næsten halveret fraværet. ■

PHOTOFOTO

Jennifer Lopez, amerikansk sanger og skuespiller og indehaver af verdens måske mest berømte bagdel.

En sund bagdel

Berømt heder som Jennifer Lopez eller Beyoncé er bedre rollemodeller for kvinder end de tynde supermodeller, konstaterer forskeren Konstantinos Manolopoulos fra Universitetet i Oxford. Han har samlet en række forskningsresultater, som tilsammen peger på, at fedtdepoter på balder og lår virker beskyttende mod hjerte-karsygdomme og diabetes. Til gengæld har fedtdepoter omkring mave-regionen den modsatte effekt. Mens der gættes på årsagerne, har forskerne endnu ingen videnskabelig forklaring på fænomenet. ■

FOTO: MIKKEL ØSTERGAARD

Ålborg sætter fut i dagplejen

Børnenes motorik skal styrkes, og dagplejernes arbejdsmiljø skal forbedres. Og begge dele skal ske ved at lære de to grupper at føle glæde ved en mere fysisk aktiv hverdag. Det er tanken bag et nyt projekt, der skal fremme sundheden i dagplejen i Ålborg Kommune. Projektet skal løbe over tre år og starter med et to-dages-kursus, hvor

alle dagplejere lærer om ergonomi og får udleveret en aktivitetstaske med redskaber til at få pulsen op hos både børn og voksne. Desuden vil der hvert år blive holdt en temadag, hvor deltagerne kan udveksle erfaringer. Projektet er støttet af Forebyggelsesfonden med 4,1 millioner kroner. ■

Ups!

Bag i bladet har vi testet »Er du rigtig klog?« De rigtige svar findes i bladet, men i januarbladet var der desværre sket det, at en side i sidste øjeblik blev flyttet til februarbladet, og dermed var der ikke noget svar på spørgsmål 10. Vi beklager. Redaktion

Superheltene mødes

»Superhelteakademiet« kalder pædagogiske konsulenter deres landskonference 2010. Konferencen finder sted i Fuglsøcentret i Knebel den 21.-23. april, hvor deltagerne i fællesskab skal skabe en tydelig profil for 'Den Pædagogiske Konsulent 2010'. Prisen er 4.500 kroner, og der er tilmeldingsfrist den 19. februar i år. ■

Læs mere om programmet på www.foa.dk

Flyverdragt. Når kommunen sætter børnehavealderen ned, får de ansatte mere at lave. Her hjælper pædagogmedhjælper Syssan Rønde til med overtøjet.

Frokostpausen tager 10 minutter

Småbørn. Frederiksberg Kommune er en af de kommuner, der har nedsat børnehavealderen, uden at børnehaverne har fået kompensation for det ekstra arbejde, der følger med. Det slider på personalet, og for de større børn i børnehaven betyder det, at de overlades mere til sig selv.

»Vi har i dag en meget længere indkøring, der ofte ender i skrig og skrål.«

SYSSAN RØNDE, PÆDAGOGMEDHJÆLPER

Anne Sinding Poulsen, afdelingsleder: »De små børn kræver mere, og den tid går direkte fra de store børn.«

Syssan Rønne, pædagogmedhjælper: »Når ressourcerne ikke følger med, har man brug for ekstra tid.«

Rønne, der, til trods for en kun 10 minutter lang frokostpause, har taget sig tid til at fortælle om arbejdsdagen i børnehaven.

Syssan Rønne har lige afleveret et lidt ulykkeligt vuggestuebarn til en kollega, der i den næste halve time er alene tilbage på stuen. En stue der i det sidste år har kørt med konstant overbelastning.

Tiden går fra de store børn

Siden Frederiksberg Kommune sidste år valgte at nedsætte børnehvealderen, har Syssan Rønne oplevet en klar forværring af vilkårene for både det pædagogiske personale og for børnene. Hendes oplevelse er, at hun konstant er på, og det er en meget brugt Syssan, der kommer hjem fra arbejde hver dag.

»Når ressourcerne ikke følger med, har man brug for ekstra tid. Og med overbelastning er tiden ikke det, man har mest af. Min frokostpause er nogle dage nede på kun 10 minutter, så jeg er ret træt, når jeg kommer hjem,« forklarer Syssan Rønne.

Afdelingsleder *Anne Sinding Poulsen* forklarer, at en af børnehvegrupperne

på et tidspunkt havde 10 børn under tre år – hvilket svarede til halvdelen af gruppen på stuen.

»Kan du forstille dig, hvor meget tid personalet brugte på at skifte bleer og putte? De små børn kræver mere, og den tid går direkte fra de store børn, der kan komme til at hænge for sig selv. Jeg synes, personalet kæmper, men det er voldsomt. For både børn og voksne. Jeg siger til personalet, at de skal passe på sig selv, ellers ender vi med langtidssygemeldinger. Der er vi ikke endnu, men det kræver jo mere fysisk af personalet at have de små,« siger Anne Sinding Poulsen.

Vi har ikke noget at skulle ha' sagt

Syssan Rønne forklarer, at én af de helt centrale konsekvenser af nedsættelsen af børnehvealderen – for det pædagogiske personale – er, at det ikke længere er en pædagogisk vurdering, om børnene er klar til børnehave. Og det er en stor fejl, mener hun.

»De kompetente mennesker, der har børnene hver dag, og som ved, hvordan de har det, og hvad de har brug for – ja, de har ikke længere noget at skulle ha' sagt. ▶

Af **Nana Toft**

Foto: **Gitte Sofie Hansen**

Holdningen er klar blandt personalet på den integrerede institution Nyelandsgården på Frederiksberg: Tvungen nedsat børnehvealder til to år og 10 måneder – uden medfølgende ressourcer fra kommunen – er en rigtig dårlig idé:

»Det giver stressede voksne, der kommer udmattede og trætte hjem hver dag og stressede børn, der råber og slår. Vi er blevet nødt til at planlægge deres dag, fra de kommer til de går. Ellers ser vi konflikter hele tiden. Vi har mistet al form for fleksibilitet,« forklarer PGU'er *Syssan*

Kommunen sparer 10 millioner

Frederiksberg Kommune besluttede at nedsætte børnehvealderen til 2 år og 10 måneder fra januar 2009. Kommunen yder ikke institutionerne økonomisk kompensation og sparede på den måde 7,7 millioner kroner i 2009.

De forventede besparelser på samme område, lyder på godt 10 millioner kroner i 2010.

► Det er frustrerende, siger Syssan Rønede.

Men én ting er, at der er konsekvenser for det pædagogiske arbejde. Noget andet er, at det ifølge Syssan Rønede samtidig har en indvirkning på de mindre ressourcestærke børn, der i mange tilfælde ikke er parate til at gå i børnehave, når de er to år og 10 måneder.

»Vi har i dag en meget længere indkøring, der ofte ender i skrig og skrål. De her børn er ikke parate og får ikke følelsen af at være store og kunne det meste selv. Hvor de før glædede sig til at komme i børnehaven og råbte 'juhu, nu skal jeg starte', har jeg i dag børn, der sidder klistret til mit skød og er bange for, jeg går fra dem,« fortæller Syssan Rønede.

»For rigtig mange børn på to år er to-tre måneder rigtig meget. Der kan nå at ske mange ting motorisk, sprogligt, socialt og mentalt. Det er for eksempel skridtet fra at kunne eller ikke kunne tage sin flyverdragt på selv,« siger Syssan Rønede.

Tilbagegang i sprog

Nyelandsgården har haft børn, der er gået tilbage i udvikling, fordi de startede for tidligt i børnehaven.

»Vi har set flere eksempler på børn, som ville have haft godt af at blive i vuggestuen to måneder ekstra. Konsekvensen har været, at der er børn, der er blevet indelukkede, hæmmede eller gået tilbage rent sprogligt,« fortæller Anne Sinding Poulsen.

»Og så har regeringen jo samtidig ind-

ført en sprogtest, og her falder enkelte jo rent igennem, fordi de jo er gået i stå,« forklarer Syssan Rønede, og Anne Sinding Poulsen supplerer:

»I børnehaven er der ikke samme tid til sprogstimulering, som de har i vuggestuen. Hvis de bare fik lov til at blive der i de måneder ekstra, så ville det give dem en bedre forudsætning. Især når det gælder sprog, så er det et massivt problem, når børnene stagnerer eller går direkte tilbage,« forklarer hun.

Vi er heldige

Lige nu oplever Nyelandsgården dog, at presset på institutionen ikke er så højt, som det har været. For kort tid siden er 34 af de store børnehalebørn startet i et nyt hus i skoven, som Nyelandsgården har været så heldig at få tildelt.

»Vores leder lavede en statistik, der viste, at hvis vi fortsatte på samme måde med overbelægning, så ville vi ende med massiv overbelægning i 2011 og 2012. Det var jo ikke holdbart. Så vi har været så heldige at få et hus i skoven, som kommunen endda betaler fuldt ud. Så lige nu puster vi ud,« siger Anne Sinding Poulsen, der føler sig privilegeret:

»Det er ikke alle institutioner på Frederiksberg, der er lige heldige. Vi har vores udfordringer hernede, men der er flere, der har det meget værre end os,« fortæller afdelingslederen, der nyder pusterummet indtil videre.

»Men de er begyndt at ringe fra

kommunen igen for at bede os om at tage flere børn, så vi igen kan få fyldt op,« tilføjer hun.

Børnene bliver tabt

Syssan Rønede ser ikke kun konsekvenser i overgangen fra vuggestue til børnehaven, men også i overgangen fra børnehaven til skole.

»Når de her børn konstant har en følelse af at være små – og når Frederiksberg Kommune tvinger børn i skole det år, de fylder seks år – ja, så har vi en gruppe børn i skolen, der er tabt. Det er de kedelige konsekvenser,« forklarer hun.

Alligevel vælger hun at se positivt på fremtiden. Frederiksberg Kommunes officielle udmelding er, at nedsættelsen af børnehaveralderen er en midlertidig ordning, og kommunen har netop udsendt et udkast til en evaluering af ordningen.

»Jeg vælger at tro, den er midlertidig. For det kan jeg bedst rumme. Jeg vil sige det sådan, at jeg vil gøre alt for at den bliver midlertidig. For jeg kan se konsekvenserne for børnene,« siger Syssan Rønede, der hurtigt lader sig fotografere og forsvinder ind blandt ungerne igen.

Det er tid til frokost, og hun er sikkert savnet. ■

nana@udsagn.dk

Tidlig børnehavestart

Der er i øjeblikket 19 kommuner, som i alt omfatter 17,8 procent af de indskrevne børn, hvor overgangen fra vuggestue/dagpleje normalt finder sted, før barnet er fyldt tre år. Derudover giver mange af de øvrige kommuner forældrene mulighed for selv at vælge, om barnet skal starte tidligere i børnehaven.

Kilde: Prisen på pasning, FOA 2010

Madordningen nåede ikke i mål

Skuffende. Madordningen har mistet sin sundhedspolitiske betydning, mener forældreforeningen FOLA.

Af **Jette Rantorp**
Foto: **Kirsten Fich**

I skrivende stund, lige før bladet går i trykken, er der endnu ikke taget en endelig beslutning om madordningerne i børnehaven. Men alt tyder på, at socialminister Karen Ellemann (V) og forligspartierne vil nå frem til en madordning med mere fleksibilitet og frit valg.

Og det skuffer formanden for forældreforeningen FOLA, *Lars Klingenberg*.

»Den politiske hensigt med madordningen var at introducere gode madvarer

»Fedme og fejlnæring er mest udbredt i socialt svage familier, og det er ikke dem, der sidder i forældrebestyrelserne.«

LARS KLINGENBERG, FORMAND FOR FOLA

og sunde spisevaner for børnene og ad den vej forsøge at give sundhedsniveauet et generelt løft og komme de stigende overvægtsproblemer til livs,« siger han.

»Men bliver det børnehavernes forældrebestyrelser, der skal bestemme, om ordningen skal indføres eller ej, vil man ikke nå det mål. Fedme og fejlnæring er mest udbredt i socialt svage familier, og det er ikke dem, der sidder i forældrebestyrelserne.«

Ansvar og kærlighed

FOLA har i mange år presset på for at få en madordning i børnehaverne og var lykkelig, da ordningen blev vedtaget.

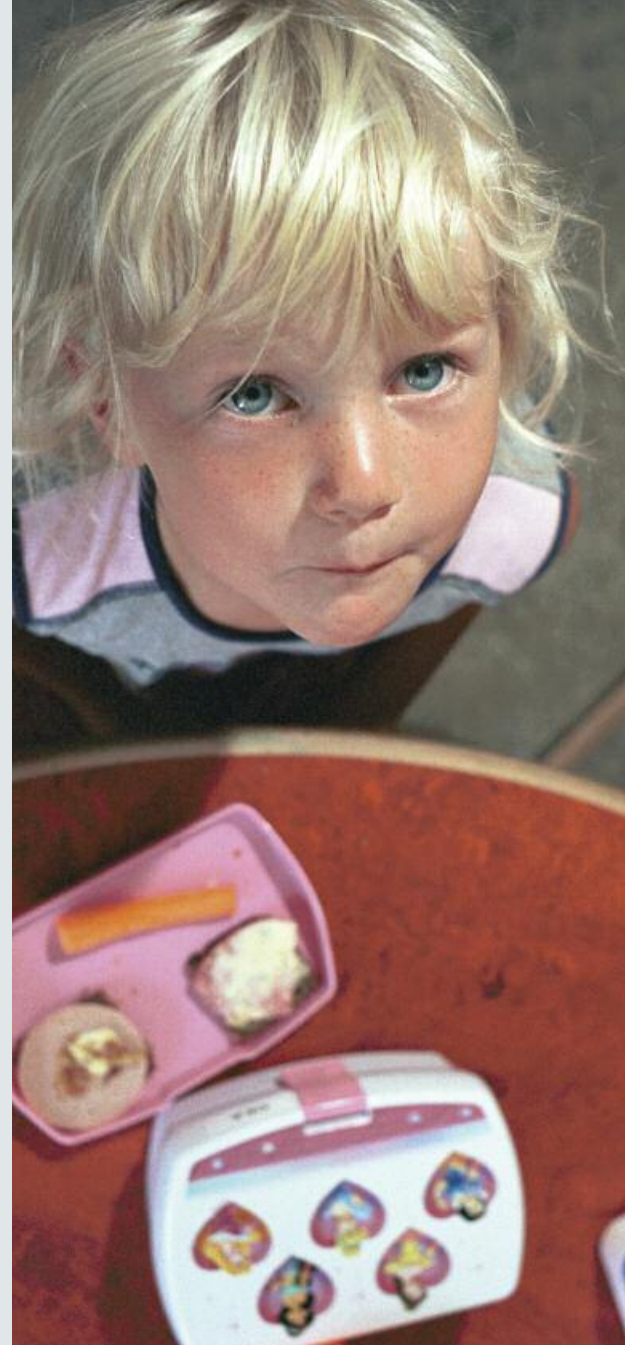
Derfor undrer man sig over den modstand, ordningen fik – også blandt forældre.

»Et af argumenterne var, at det er forældrenes ansvar at sørge for sund mad til deres børn. Et andet argument var, at forældrenes madpakker bliver lavet med kærlighed. Men ærlig talt ... vuggestuerne har haft madordning i mange år uden protester. Vil det sige, at forældreansvar og kærlighed først indtræder, når børnene er tre år?« spørger Lars Klingenberg.

Skulle have haft en chance

Efter hans mening burde Karen Ellemann ikke have ladet sig kue af protesterne og forsøgt at gøre alle tilpas.

»Ingen kan bedømme en ordning, der

kun har kørt i en uge eller to. Socialministeren burde have givet den obligatoriske madordning en chance, have fulgt den nøje og rettet op på startvanskelighederne.«

»Og så skulle hun naturligvis have set lidt nærmere på økonomien. I det mindste bør regeringens bloktilskud på 400 millioner kroner være øremærket, så pengene bliver brugt til mad. Og er det ikke nok, må der yderligere investeringer til. For FOLA er ordentlig mad lavet i institutionen – ikke leveret udefra.« ■

jehr@foa.dk

Pædagogmedhjælpere har **ret til uddannelse**

Aftale. Pædagogmedhjælpere får stadig nej til uddannelsesorlov, selv om de har ret til det. Men lad dig ikke skræmme og få lavet en aftale med din leder, lyder opfordringen fra tillidsvalgte.

Få hjælp til uddannelsesaftale

- Er du pædagogmedhjælper og har lyst til at tage den pædagogiske assistentuddannelse, skal du få lavet en uddannelsesaftale mellem din arbejdsplads og kommunen.
- Tag en snak med din FOA-afdeling og få vejledning i dine muligheder og rettigheder.
- Læs mere om PAU på www.foa.dk/paedagogisk/uddannelse

Uddannelse giver seks løntrin

- Tidligere fik man et tillæg svarende til cirka fem løntrin for at have taget den pædagogiske grunduddannelse. Med fornyelsen af overenskomsten i 2008 blev tillægget lavet om til løntrin, så PAU'ere får seks ekstra løntrin. Det er således kun det ene løntrin, de reelt er steget i forhold til tidligere.
- De seks løntrin svarer til cirka 18.000 kroner om året.
- Er du fyldt 25 år og har mindst to års relevant erhvervs erfaring, får du GUV-løn under uddannelsen. Den er cirka 20.000 kroner om måneden.

Af **Merete Nielsen**

Tegning: **Gitte Skov**

Interessen fejler bestemt ikke noget. Det mærker *Rie Hestehave* tydeligt, når hun er på arbejdspladsbesøg for at tale om den pædagogiske assistentuddannelse (PAU) – afløseren til PGU.

»Pædagogmedhjælperne er fyr og flamme, når jeg fortæller om PAU. Mange vil gerne bekræftes i deres faglighed ved at få noget teori, og for nogle er det også et plus, at den kan bruges som springbræt til pædagoguddannelsen,« siger formanden for Pædagogisk Sektor i FOA Nordsjælland.

Men springet fra at være interesseret til at komme i gang med bøgerne kan være ganske stort. Også selv om pædagogmedhjælpere har en udvidet adgang til uddannelsesorlov, som det hedder på overenskomstprogr.

Et nej er ikke et nej

Den udvidede adgang betyder, at arbejdsgiveren skal give en særlig begrundelse for at sige nej til uddannelsesorlov.

En særlig begrundelse kan være, hvis andre medarbejdere er under uddannelse, eller hvis der er langtidssygdом i personalegruppen. Den slags forklaringer bliver imidlertid ikke ved med at være gangbare, pointerer *Rie Hestehave*.

»Lederen kan ikke sige nej gentagne gange. Der skal laves en uddannelsesaftale for, hvornår det så kan lade sig gøre, og det er typisk noget med at starte på næste hold.«

BUPL forpurrer uddannelse

Rie Hestehave er godt klar over, at økonomien kan være en stopklods for en ellers imødekommende leder, men hun mener ikke, at det holder som argument.

»Lederen må kæmpe for at få noget ekstra på lønbudgettet til uddannelse. Kommunerne har fået en stor pose penge fra Trepartsaftalen til uddannelse, så de må sørge for at få dem kanaliseret ud i daginstitutionerne.«

Ud over økonomi kan pædagogmedhjælpere også støde på en fagpolitisk barriere. Pædagogernes fagforening, BUPL, er nemlig stærkt utilfreds med, at pædagogmedhjælpere har en skærpet adgang til uddannelse.

»BUPL har i mange kommuner skrevet til daginstitutionsledere, hvor de opfor-

»Lederen kan ikke sige nej gentagne gange.«

RIE HESTEHAVE, FORMAND FOR
PÆDAGOGISK SEKTOR, FOA NORDSJÆLLAND

Pengepose. »Kom-munerne har fået en stor pose penge fra Trepartsaftalen til uddannelse, så de må sørge for at få dem kanaliseret ud i daginstitutionerne,« siger Anne Marie Hestehave, FOA Nordsjælland.

Rygter. »Pædagogernes tillidsfolk spreder rygter om, at en medarbejder med den pædagogiske assistentuddannelse er blevet lige så dyr som en pædagog,« siger Kirsten Ziegler, FOA Aalborg.

drer til ikke at gøre forskel på pædagoger og medhjælpere, men det er altså i strid med den aftale, som er indgået,« siger Rie Hestehave.

Rygter: PAU'ere er vildt dyre

Også i Aalborg oplever fællestillidsrepræsentant *Kirsten Ziegler* BUPLs modvilje over for, at medhjælperne har ret til uddannelsesorlov.

»Pædagogernes tillidsfolk spreder rygter om, at en medarbejder med den pædagogiske assistentuddannelse er blevet lige så dyr som en pædagog. Mange bliver derfor skeptiske over for at tage uddannelsen, fordi de bekymrer sig om, hvordan institutionen skal få lønbudgettet til at hænge sammen.«

Kirsten Zieglers svar til nervøse medlemmer, der ønsker at tage PAU, er, at de bare skal komme i gang, fordi uddannelsen styrker deres kompetencer. Hun understreger desuden, at PAU'erne reelt kun er steget ét ekstra løntrin i forhold til før overenskomstfornyelsen i 2008. ■

men@foa.dk

Kvalitet i dagplejen

Landskonferencen Kvalitet i dagplejen er for alle, der interesserer sig for dagplejen og dens udvikling. I år har konferencen et særligt fokus på dagplejepædagogernes rolle, på dagplejernes sundhed og på maden i dagplejen.

- De fleste af os kender Chris MacDonald fra fjernsynet. Vi har inviteret Chris til at tage dagplejen i hånden på årets konference og vise vej til et sundere liv.
- Claus Meyer har skrevet en kogebog til dagplejen i et samarbejde med dagplejere. Claus Meyer præsenterer kogebogen, og Meyers Madhus leverer frokosten på første dagen, hvor alle deltagerne får et eksemplar af kogebogen.
- Aalborg kommune har sat udviklingsprojektet Fremtidens dagpleje i Aalborg kommune i gang. Dorte Rugholt, børne- og familieleder i Aalborg Kommune fortæller om projektet, som skal profilere og synliggøre dagplejen.
- Lisbeth Grove Lundgaard, dagplejepædagog i Sorø Kommune taler om, hvorfor der også fremover skal være pædagoger i dagplejen, og hvorfor dagplejepædagogernes faglighed skal være mere synlig.

Konferencen finder sted den 17.-18. maj. Prisen for deltagelse er 3.400 kroner uden overnatning eller 4.280 kroner med overnatning.

Tilmeldingsfrist er 15. februar. Tilmeldingsblanket findes på www.foa.dk.

Dagplejen – en god start på livet

Af **Jakob Sølvhøj**

Når mere end 1.000 kommunalpolitikere og embedsfolk fra samtlige landets kommuner møder frem på KL's børnetopmøde i starten af februar, vil de for første gang få lejlighed til at stifte bekendtskab med FOAs dagplejekampagne.

Dagplejen er i mange kommuner under et kraftigt pres. Økonomien er stram, og der gennemføres mange steder store besparelser. Der meldes om faldende børnetal i dagplejen, og i FOA hører vi for ofte om strukturomlægninger, der ikke i tilstrækkeligt omfang tager højde for dagplejens kultur og pædagogik. Der er kort sagt god grund til at slå et slag for dagplejen – og det skal vi gøre.

De gode eksempler på udvikling af dagplejen er der heldigvis også mange af, og dem vil vi i Pædagogisk Sektor gøre vores for at udbrede, når vi nu iværksætter en omfattende kampagne for at synliggøre og udvikle dagplejen.

Kampagnen, der vil strække sig over de næste 10-12 måneder, vil blandt andet systematisk arbejde med at formidle viden og erfaringer til kommunalpolitikere i landets børne- og ungeudvalg om de perspektiver, der ligger i at udvikle dagplejen som et unikt tilbud for de 0-2 årige. Vi vil formidle de gode historier fra hverdagen og udgive nye materialer, der forhåbentlig kan inspirere ledelse og personale og bidrage til at skabe forståelse hos politikere for nødvendigheden af ordentlige rammer og gode ansættelsesforhold i dagplejen.

Kampagnen vil komme til at indeholde en lang række forskellige elementer. Der vil blive lagt særlig vægt på at synliggøre

dagplejepædagogernes centrale rolle i dagplejen. Der vil blive arbejdet med udvikling af uddannelsesinitiativer rettet mod såvel dagplejere som dagplejepædagoger. Emner som sundhed og kost vil også blive en væsentlig del af kampagnen, hvor der vil blive sat fokus på dagplejens særlige muligheder for at bidrage til at grundlægge gode kostvaner. Der vil blive lagt op til særlige markeringer på dagplejens dag, og tilmeldingerne strømmer allerede ind til sektorens landskonference for kvalitet i dagplejen, der blandt andet vil danne ramme om en debat med centrale politikere om dagplejens fremtid.

Det er hævet over enhver tvivl, at de bedste ambassadører for dagplejen er de mange dagplejere, dagplejepædagoger og ledere, der i det daglige arbejder for at sikre børnene i dagplejen en god start på livet. Derfor også her en opfordring til alle sektorens medlemmer i dagplejen om at bidrage til en fælles kampagne, der kan udbrede kendskabet til og øge den almindelige anerkendelse af dagplejen – blandt børnefamilierne, generelt i samfundet og ikke mindst blandt de politikere, der træffer beslutninger om rammer og vilkår for dagplejen. Jeg tror på, at vi i fællesskab kan få sat dagplejen højere op på den politiske dagsorden. ■

Jakob Sølvhøj er formand for Pædagogisk Sektor

sakset

Luskefisere

»De fleste er diskrete og lusker prutterne ud. Men vi producerer jo alle sammen flere liter gas i tarmene hver dag – og det kommer jo ud, bevidst eller ubevidst.«

Læge Carsten Vagn-Hansen, i metroXpress

Mens vi venter på fyresedlen

»Nok fremstår Pia Kjærsgaard i dag som selve inkarnationen af den ærlige og socialt indignerede politiker, der taler den lille mands sag. Men glem ikke, at det var drømmen om nedskæringer i den offentlige sektor, der fik Kjærsgaard til at gå ind i politik i Margaret Thatchers glansperiode.«

Opinionsredaktør Per Michael Jensen, i Politiken

Detox dømt ude

»Trendy sundhedskure er blot en moderne form for djævueldrivelse.«

Professor og overlæge Bente Klarlund Pedersen, i Politiken

Hvad er det, I skal nå?

»Jeg møder nogle gange den med, at det altså går for langsomt, når børnene selv skal kravle op eller selv tage tøjet af og på. Men så er mit svar gerne – hvad er det lige, du skal nå? Og der bliver dagplejerne mig altid svar skyldig.

Dagplejepædagog Britta Krogh om Kolding Kommunes projekt 'Lad dog barnet' til Magasinet ArbejdsMiljø

Leve- og lykkeregul

»Jeg er lykkelig, fordi jeg har besluttet mig for at være det.«

Ole Henriksen, skønhedsguru, i Helse

Det handler om anerkendelse

Tekst og foto:
Jette Rantorp

Brobygning. Kulturforskelle, utryghed og mistillid gør det svært for indvandrerfamilier fra Somalia at sende deres børn i daginstitution. Det kan i værste fald føre til pædofili-anklager.

Der er langt fra det varme afrikanske kontinent til det kolde, velordnede Danmark. Især mentalt. Og det kan give problemer, når somaliske forældre skal sende deres børn i dansk daginstitution.

På den ene side står et undrende pæda- ►

Anderledes. Forældrene kan godt sende en otteårig storesøster hen for at hente lillebror i børnehaven. Men de er utrygge ved pædagogerne.

herskende kulturforskelle, og det kan også få antallet af anklager til at falde. Det har man erfaring for i Århus Kommune, hvor integrationskonsulent *Abdirashid Sheikh Mohamud* siger:

»Det handler om anerkendelse. Ganske enkelt.«

Tvunget i børnehave

Sheikh Mohamud er somalier og har dels sine erfaringer fra sit eget liv som far til otte børn, født i Danmark – dels fra sit mangeårige arbejde som integrationskonsulent.

Blandt andet var han i midten af 1990'erne med til at starte Somalisk Rådgivningscenter i Århus sammen med antropolog Ingeborg Kragsgaard. Og i 2003 arrangerede de to en række brobygnings-møder for somaliske forældre og de ansatte i kommunens daginstitutioner – efter at området havde været hærget af flere pædofili-anklager, fremsat af somaliske forældre.

► gogisk personale, som ikke kan forstå, at det kan være så svært at fatte, hvordan dagligdagen i børnehaven hænger sammen. På den anden side står et somalisk forældrepar, som ikke er vant til at overlade deres børn til fremmede, og som føler sig forvirrede og magtesløse over for institutionsverdens mange regler og krav.

Det kan føre til misforståelser, frustrationer og ærgrelser på begge sider. I værste fald kan det få de somaliske familier til at se pædofili-spøgelser i daginstitutionen. Og somaliske forældre har i perioder vejet tungt i statistikken over anklager for pædofile overgreb.

Men det er muligt at bygge bro over de

Gode råd fra Århus

Erfaringerne fra det århusianske brobygnings-projekt viste, at nogle få og enkle holdningsændringer kan have en positiv indflydelse på den gensidige tillid og forståelse.

Af **Jette Rantorp**

- Vær åben og ikke bange for at spørge respektfuldt og anerkendende: Hvorfor gør du sådan? Ellers kommer du bare til at tolke. Og alle vil gerne tale om sig selv og deres børn.
- Somaliere har en mundtlig tradition, så det virker upersonligt og kommanderende at modtage en seddel med irettesættelse. Tag en snak i stedet for.
- Etniske forældre har ofte mere tid til at

snakke end danske. Lad være med at afvise dem, hvis du ikke lige har tid den dag. Lav i stedet en aftale en anden dag.

- Bed forældrene om at holde oplæg, vise billeder og fortælle historier fra deres kultur. Det giver anerkendelse.
- Lad være med at opfatte etniske forældre som en svag gruppe. Prøv i stedet at give dem indflydelse og inddrage dem – for eksempel i bestyrelsen.

»Etniske forældre er ofte tynget af en kombination af sproglig frustration, diskrimination og magtesløshed.«

INTEGRATIONSKONSULENT SHEIKH MOHAMUD.

Velkendt. »Der er forskelle, men også ligheder. For eksempel har somaliere og danskere samme humor,« fortæller integrationskonsulent Sheikh Mohamud.

»Problemet er, at de somaliske forældre er tvunget til at sætte deres børn i daginstitution, hvis de skal have dagpenge eller kontanthjælp,« fortæller *Ingeborg Kragsgaard*, som i dag er udviklingskonsulent i Center for Socialfaglig Udvikling i Århus.

»Men det er mange utrygge ved. For ganske vist vil de med sindsro overlade deres små børn til onkler og tanter og en otteårig storesøster, men de ansatte i vuggestuen eller børnehaven er fremmede. Og det vækker bekymring.«

»Når de så oplever, at medierne skriver om pædofile overgreb, og de selv undrer sig over, at mandlige pædagoger skifter på deres barn eller går med barnet på toiletet, bliver de bange.«

»I nogle tilfælde har de så brugt en anklage som en god undskyldning for at holde barnet hjemme. Og når de én gang havde fremsat en anklage, var de nødt til at holde fast i den. Det krævede deres æresbegreber.«

Gule sedler og magtesløshed

Anklagerne viste sig nemlig at være ubegrundede. Ofte var det tydeligt, at det, der blev påstået, slet ikke kunne lade sig gøre. Og de somaliske forældre kunne selv blive overraskede over hvilke konsekvenser, deres anklager havde. At politiet blev tilkaldt, og hele retssystemet blev sat i gang.

Men da Sheikh Mohamud og Ingeborg Kragsgaard dykkede lidt dybere ned i de konkrete sager, blev det klart, at de somaliske forældre i det hele taget havde svært ved at orientere sig i det danske samfund og forstå forholdene i daginstitutionen.

»Etniske forældre er ofte tynget af en kombination af sproglig frustration, diskrimination og magtesløshed,« siger Sheikh Mohamud.

»Og magtesløsheden bliver ikke mindre, når de i daginstitutionen bliver mødt med en masse regler og krav, som de har svært ved at se meningen med,« fortsætter han.

»Så hænger der en gul seddel ved Has-

sans skab om, at han skal huske sine gummistøvler eller hjemmesko, eller at han mangler regntøj. Hver dag en ny gul seddel.«

»Eller pædagogerne forklarer forældrene, at de skal snakke med deres børn. Men det har vi slet ikke tradition for i Somalia, og de voksne bliver forvirrede: Hvordan skal vi det? Hvad skal vi sige?«

»Til sidst står forældrene med en fornemmelse af, at de er kommet til et land, hvor de overhovedet ikke har noget at skulle have sagt. Ikke engang over deres børn.«

Indflydelse, anerkendelse, status

Det århusianske brobygnings-projekt viste sig at være en succes. I flere år har der ikke været pædofili-anklager fra somaliske forældre, og der er kommet mere ro på området, siger pædagogisk konsulent *Marianne Boesgaard*, Videnscenter for Pædagogisk Udvikling i Århus.

»Der blev aflivet nogle myter og skabt en større indsigt – både hos pædagogerne og de somaliske familier. Pædagogerne lærte blandt andet, at somaliske forældre har lettere ved at blive vejledt gennem en personlig snak end ved en gul seddel. For vores tradition er mundtlig,« siger Sheikh Mohamud.

»Og så lærte de, at det betaler sig at inddrage de etniske familier i arbejdet og kommunikationen. Det giver indflydelse, anerkendelse og status. Og det har disse familier brug for.« ■

jehr@foa.dk

- Inddrag de unge forældre. Er de uden arbejde, så fortæl dem for eksempel om muligheden for at blive dagplejer eller pædagogmedhjælper. Det viser, at der er brug for dem.
- Lad regntøj og hjemmesko ligge fast i daginstitutionen. Forældrene vil gerne opfylde institutionens regler.
- Hvis I holder fest til jul, så sørg også for at festligholde ramadanen.
- Etniske miljøer har som regel et tæt sammen-

hold. Brug de velintegrerede forældre til at viderebringe meddelelser. Så bliver de en slags ambassadører. Og børnehaven har brug for mange ambassadører.

- Tag konfrontationen, hvis det er nødvendigt. Sig: I morgen kan jeg ikke tage imod dit barn, hvis hun *igen* ikke har gummistøvler med. Det giver udgangspunkt for en samtale, og det er bedre end at opgive.

»Hvis vi fik det samme i betaling som privathospitalerne, ville vi ikke have haft underskud.«

FÆLLESTILLIDSREPRÆSENTANT KISSER MAAK, HERLEV

I september 2009 fastslog en rapport fra Danske Regioner, at Herlev Hospital er Danmarks næstmest produktive universitetshospital og det mest produktive i Region Hovedstaden.

Jeg blev fyret

Massefyringer. Det står skidt til med økonomien på mange sygehuse. Herlev Hospital er det første sted, hvor besparelserne er resulteret i massefyringer. 136 er fyret, heriblandt social- og sundhedsassistent Marianne Olsen.

Af **Britta Lundqvist**
Foto: **Jørgen True**

Marianne Olsen kigger på uret oftere end normalt. »Nu er der tre timer tilbage,« sukker hun, da klokken er fire. Til morgen bliver det afsløret, hvem der fyres fra Herlev Hospital. Det har ellers været en hyggelig nat, hvor der både er blevet arbejdet, sludret og grinet lidt med de fire sygeplejersker, der også er i nattevagt på den akutte modtageafdeling på 3. sal, AMA 3, onsdag den 13. januar.

»Det bliver ikke mig, det bliver ikke mig,« gentager Marianne for sig selv, men den knugende følelse i maven vokser. Da hun 6.45 ser sin tillidsrepræsentant, afdelingssygeplejersken og repræsentanten fra FOAs Social- og sundhedsafdeling, får hun hjertebanken. Marianne står i kaffestuen, hun har som altid brygget frisk morgen-

»Jo mere vi laver, jo sværere er det at få budgettet til at løbe rundt.«

OVERLÆGE LISA SENGELOV, HERLEV

Protestér mod fyringerne på www.onlineunderskrift.dk

Chokeret. Da Marianne Olsen (med hvid jakke) var færdig med sin nattevagt onsdag den 13. januar, fik hun den barske meddelelse om, at hun er en af de 49 fyrede social- og sundhedsassistenter på Herlev Hospital.

kaffe. En sygeplejerske har taget franskbrød med. Marianne kan ikke få en bid ned.

Gulvet brænder under os

I december var der rødvin, chokolade og et sødt brev med tak for medarbejdernes fleksibilitet og store indsats. Ugen efter føg rygterne om de forestående fyringer, og i pressen blev nævnt tallet 500.

Nogle af kollegerne syntes, at julegaven var malplaceret, men Marianne var glad for rosen til medarbejderne, trods alt. For der er blevet slidt og slæbt. Der er været ombygninger på afdelingen, fordi Herlev Hospital skal modtage alle regionens akutte urologiske og mave-tarm patienter. Og der har været overbelægning og patienter på gangene. Personalet er blevet presset til det yderste.

Rygterne om fyringerne gik også på, at det især var social- og sundhedsassistenter, der skulle fyres.

Jeg skal fyres

Da Marianne ser afdelingssygeplejersken komme ind i kaffestuen, ved hun det. »Jeg skal fyres!«

»Vi skal lige tale sammen ovre på kontoret,« siger han.

»Nå, er jeg købt eller solgt?« joker Marianne.

Han svarer ikke.

Oversygeplejersken sidder på sit kontor med mundvigene helt fortrukket. Marianne har kendt hende i de 14 år, hun har arbejdet på Herlev Hospital.

»Ifølge besparelserne ...« Jorden forsvinder under Marianne. Hun hører knap, hvad der bliver sagt, men hun bliver gal,

da hun hører ordet »kompetencer«. For hvis hun ikke har kompetencerne, så kan ingen assistenter være her.

»Vil du skrive under?« Spørger oversygeplejersken og skubber papiret hen over bordet.

»Det er jeg vel nødt til!« Marianne føler, der står sort på hvidt, at hun ikke er god nok.

Palle alene i verden

Kollegerne venter uden for: »Olsen, hvordan gik det?«

Allerede ved ansættelsessamtalen fik hun kaldnavnet Olsen, fordi der i forvejen var så mange Marianner.

»Jeg blev fyret!«

Akut Modtage afdeling er opdelt i tre afsnit, og Marianne er på sit afsnit den eneste fyrede, der er til stede. Hun føler sig som Palle alene i verden.

Hun må ud at have en smøg og ringe til sin mand. Der bliver helt stille. »Sikke noget lort. Men vi skal nok klare den,« trøster han. I den sidste tid har han kunnet mærke usikkerheden nage. Marianne har været mere stille, mere indadvendt.

Hun har også haft en tudetur, hvor hun havde det skidt både ved tanken om at blive fyret og ved skyldfølelsen, hvis hun var en af dem, der ikke blev fyret. ►

»Befolkningen er ikke tjent med en sundhedsminister, der arbejder for en større rolle til privathospitalerne, men ikke rører en finger for at undgå massefyringer på de offentlige hospitaler.«

SF-FORMAND VILLY SØVNDAL

► Masken krakelerer

Faktisk har Marianne fri nu. Hun kan mærke trætheden efter nattevagten og mæthed efter fyringen. Hun har holdt masken, men den begynder at krakelere. Tillidsrepræsentanten er enestående, oplever hun. »Kom med over på kontoret. Jeg kan også køre dig hjem?« Men nej, hun kan køre selv, og hun er ikke helt klar.

Marianne tager elevatoren op til det andet akutte modtageafsnit på 5. sal. Der dufter af grøntsager, da hun kommer ud. Duften kommer fra det dejligste fad med agurkestave, snackgulerødder og peberfrugt. Hun mærker sulten og snupper lidt fra fadet.

Sammen med artsfæller

På AMA 5 er otte assistenter fyret, og de to, der ikke er fyret, kan næsten ikke tro på, at de er gået fri. Afsnittet på 5. sal skal lukke, og patienterne flyttes på 3. sal, så flere har haft en fornemmelse af, at en fyring var sandsynlig.

»Hvad laver du her, Olsen?« Spørger en læge.

»Jeg er sammen med mine artsfæller. Vi er jo blevet fyret!« Lægen ser ud, som om hun ikke vil tro det.

Følelsen af 'Palle alene i verden' fordamper. Ja, artsfæller er det rigtige ord. Det er sådan, det er.

Mariannes datter Anja er social- og sundhedsassistent på børnekirurgisk afdeling. Hun haster ned, da hun har fået sms'en »Mor er fyret«. De krammer og knuser, og nu får tårerne frit løb.

Endelig er Marianne klar til at køre hjem til Skovlunde. ■

brlu@foa.dk

Herlev er kun

Lavine. Fyringerne på Herlev Hospital er ikke en enlig svale. Det er snarere starten på en lavine, hvor Hvidovre Hospital ugen efter nedlagde 225 stillinger. Paradokset er, at hospitalernes underskud er et resultat af øget produktivitet.

Af **Britta Lundqvist**

Tegning: **Gitte Skov**

Hvis det havde været en privat virksomhed, havde større produktivitet givet større fortjeneste. Men sådan er det ikke på de offentlige sygehuse. Her kan større produktivitet føre til underskud, sådan som det er sket på flere hospitaler i Region Hovedstaden.

En ond cirkel

Det er en ond cirkel, hospitalerne er fanget i. I de sidste år har de øget deres aktivitet langt mere, end de har fået økonomi til. Og langt mere end de forbedringer af deres produktivitet, som er aftalt med regeringen.

Med mere aktivitet og flere behandlinger kan hospitalerne få del i regeringens aktivitetspulje – bedre kendt som Løkkeposen – men er de for aktive, er resultatet overskridelse af budgettet.

Flere akutte og flere kræftpatienter

Herlev Hospital var i 2007 i økonomisk balance og regionens mest effektive hospital. Så hvad er gået galt siden? Herlev har i

2008 og 2009 overtaget en række akutte funktioner fra andre hospitaler i regionen som led i Region Hovedstadens sygehusplan. I samme periode har regeringens kræftpakker fået antallet af kræftpatienter til at eksplodere, så der er kommet 40 procent flere patienter til Herlev. Nu er otte ud af 10 patienter akutte eller med livstruende sygdomme. Og de er dyrere end planlagte patienter.

Økonomien presset

Økonomien er ikke fulgt med. Hospitalsdirektør *Helge Kjersem* beskriver problemet sådan: »Det svarer til, at Herlev Hospital har overtaget både Frederiksberg og Bornholm Hospitaler siden 2007, men kun har modtaget cirka en tredjedel af lønbudgettet.«

Samtidig er der regeringens behandlingsgaranti. Hvis ikke den overholdes, sendes patienterne på privathospital på det offentlige hospitals regning, og så bliver økonomien yderligere presset.

Flere fyringer

Det er ikke kun i Region Hovedstaden, hospitalerne har økonomiske problemer.

»Vi laver et statsligt sundheds-væsen og nedlægger regionerne, hvis de ikke kan styre økonomien.«

STATSMINISTER LARS LØKKE RASMUSSEN

»Vi vælger ikke selv, hvad vi skal have af penge fra statskassen.«

BENT HANSEN, FORMAND FOR DANSKE REGIONER

begyndelsen

Det vrirler med tal, og i alt er underskuddene på landsplan omkring en milliard kroner.

Det blev Herlev Hospital, der fyrede først, Hvidovre fulgte trop ugen efter med nedlæggelse af 225 stillinger, hvoraf en del er ubesatte og resten skal fyres. På Frederiksberg Hospital skal der spares 70 stillinger ud over 30 ubesatte og ... hvem bliver de næste? ■

brlu@foa.dk

Følg udviklingen på www.foa.dk

Underskud i alle regioner

I alle fem regioner har der i 2009 været underskud på hospitalernes budgetter:

Region Sjælland: Underskuddet er på omkring 120 millioner kroner. Det er endnu ikke afgjort, om det bliver nødvendigt med afskedigelser.

Region Hovedstaden: Ved redaktionens slutning var der varslet nedlæggelse af stillinger og fyringer på flere hospitaler. På Hvidovre Hospital 225 stillinger, hvor prikkerunden gennemføres 9. februar. På Frederiksberg Hospital skal omkring 100

stillinger nedlægges, hvoraf de 70 bliver afskedigelser. På Rigshospitalet får medarbejderne besked den 4. februar. Hospitalerne i Hillerød og Helsingør nedlægger stillinger, og der forventes fyringer.

Region Nordjylland: Underskuddet er på cirka 198 millioner kroner. Allerede i 2009 blev der indført ansættelsesstop og skruet ned for brugen af vikarer. Aktuelt har regionen ikke planer om massefyringer.

Region Midtjylland: Der har i 2009 været et merforbrug på hospitalerne på 100-120

millioner kroner og på hele sundhedsområdet et merforbrug på 350 millioner kroner. Den 24. februar holder regionsrådet møde om økonomien.

Region Syddanmark: Regnskabet er endnu ikke aflagt for 2009. Trods et underskud på 100 millioner kroner fra Odense Universitetshospital forventes balance. Regionen har jobgaranti til medarbejderne, og hvis man – for eksempel på grund af omstruktureringer – bliver afskediget, vil man få tilbudt et andet job. ■

Vold på arbejdspladsen

Hvert fjerde medlem af FOA har inden for det seneste år været udsat for vold, mobning eller chikane. Det viser en undersøgelse blandt FOAs medlemmer. Men tallet dækker over store forskelle mellem de forskellige faggrupper. Det er især de ansatte i behandlingspsykiatrien, socialpsykiatrien og på plejehjem og handicapinstitutioner, der må lægge ryg til. FOA understreger, at det er vigtigt, at man anmelder volden og ikke bare accepterer den som en del af arbejdet.

Af **Anni Heiberg**
Foto: **Jørgen True**

TEMA side 20-27

Fået knytt næveslag for meget

Ramt. Social- og sundhedshjælper Anette Mortensen og hendes kolleger på Klintholm Havn Centret på Møn var udsat for gentagne voldsepisoder – med det resultat, at tre har fået varige mén. En af dem er Anette, som har konstante smerter og aldrig kommer på arbejdsmarkedet igen.

Af **Anni Heiberg**
Foto: **Berit Hvassum**

Første gang blev hun sparket og slået, fordi hun ville beskytte de andre beboere mod den nye aggressive beboer, og social- og sundhedshjælper *Anette Mortensen* var øm i flere dage efter. Få dage senere fik hun armen vredet rundt og fik det, som Anette kalder 'jeg-slår-dig ihjelsblikket'.

Den tredje episode blev den sidste. Den sendte Anette Mortensen ud af arbejdsmarkedet for altid.

»Vores nye beboer krævede mandsopdækning, fortæller hun. »Så jeg fulgte med, da han gik fra afdelingen ind på ▶

Et knytnæveslag for meget

- sygeplejerskens kontor. Her begyndte han at rode med medicinen.

Jeg lokkede ham med mig ved at tilbyde kaffe og ostemad. Jeg gik baglæns med begge hans hænder i mine, men da vi nåede døren, vendte han pludselig om og var meget vred. Han vred min arm rundt og gav mig nogle knytnæveslag på skulderen. Det var som om, armen døde. Den isede helt op til skulderen. Jeg fik også to lussinger. Og så havde han igen det der slå-ihjel-blik.«

Brød sammen

Den fredag var Anette bekymret, da hun gik fra arbejde. Men hun var ikke angst. Det blev hun først om søndagen.

»Da brød jeg fuldstændig sammen. Græd, hylede og havde angstanfald. Jeg kunne slet ikke kende mig selv. Jeg var så bange.«

Mandag ringede Anette Mortensen til sin leder og fortalte om angsten. Hun spurgte efter kommunens krisepsykolog, men psykologen var sparet væk. Så gik hun rundt med angst i to måneder, inden hun tog sig sammen til at kontakte en psykolog for egen regning.

»Jeg var til psykolog to gange, og jeg svævede derfra. Jeg har ikke haft angstanfald siden,« fortæller Anette Mortensen.

»Man må gå til sin fagforening med det samme i stedet for at tro, at man kan klare det hele selv. Det kan man ikke.«

SOSU-HJÆLPER ANETTE MORTENSEN

***Skadet.** Social- og sundhedshjælper Anette Mortensen har netop fået tilkendt førtidspension. Følgevirkningerne af tre voldsepisoder betyder, at hun ikke kan arbejde længere. I dag fortryder hun, at hun og kollegerne ikke nægtede at passe beboeren, som tydeligvis var fejlanbragt.*

»Beboeren slog og sparkede efter personale, beboere og pårørende. Vi diskuterede ham hele tiden på personalemøderne og forsøgte at skabe den ro og regelmæssighed, vi ønskede, men han var svær at komme i nærheden af. Han kunne gå rundt fra afdeling til afdeling smurt ind i afføring og med en fyldt ble i hånden. Når vi ville hjælpe ham, greb han fat og skubbede og klemte os.«

Først efter ni måneder blev beboeren flyttet til Saxenhøjs demensafdeling. Da havde stort set samtlige medarbejdere været udsat for voldelige episoder.

Børn ser alt

Anette Mortensen blev langtidssygemeldt og siden fyret efter den sidste voldsepisode. Hun har været igennem diverse lægeundersøgelser og arbejdsprøvnings og har netop fået tilkendt førtidspension.

»Jeg kæmper for at få hverdagen til at hænge sammen. Ting som støvsugning og madlavning er en kamp. Mine to piger spørger tit, om jeg er sur. Det er jeg ikke, jeg ser bare sådan ud, fordi jeg har ondt. Jeg prøver at bide det i mig, men man kan ikke skjule ret meget for sine børn.«

Den 42-årige social- og sundhedshjælper er blevet klog af skade. Hun ved godt, hvad hun vil sige til de kolleger, der kæmper med vold på arbejdspladsen:

»Sig fra! Vi skulle have nedlagt arbejdet, indtil manden var væk. Man må gå til sin fagforening med det samme i stedet for at tro, at man kan klare det hele selv. Det kan man ikke.« ■

Personalet bad om hjælp

Beboeren, der slog Anette, var flyttet ind på Klintholm Havn Centret på Møn i det tidlige forår 2005. Han kom fra et andet plejehjem, som måtte opgive at have ham og ønskede, at han blev anbragt på Saxenhøj, et botilbud målrettet demente med specielle behov. Det ønskede Møn Kommune ikke.

»Vi får at vide, at kommunen vil prøve alt andet, før den flytter beboeren til det psykiatriske plejehjem Saxenhøj, fordi det koster penge. Vi blev lovet ekstra personale, men så aldrig noget. Vi søgte om hjælp til at håndtere ham, men vi fik ingenting,« fortæller Anette Mortensen.

Efter den første måned kan personalet på Klintholm Havn fortælle om flere voldsepisoder med den nye beboer.

Sag mod kommunen

På vegne af to af de skadelidte fra Klintholm Havn Centret fører FOA erstatnings-sag mod Vordingborg Kommune.

Advokat Joachim Faber-Rod påpeger, at det er en skærpende omstændighed, at personalet på Klintholm Havn Centret påtalte, at de ikke kunne håndtere den pågældende beboer.

Det er også skærpende, at beboeren kom fra et andet plejehjem på grund af vold, og at man her anførte, at beboeren burde anbringes på et botilbud til demente med specielle behov.

Da det endelig skete, faldt beboeren til ro og volden aftog. Han var kommet på det rette sted.

Nu er de vædet på

Forebyggelse. Volden var stigende, og arbejdet var blevet værre på den skærmede demensafdeling på Toftebo-Centret i Hamme- rum. Men så kom en invitation til at deltage i forebyggende kurser og netværk, og det vendte udviklingen.

»Nej, nej! Det er frygteligt! Av-av.«

Hvis man kun hørte lyden, ville man tro, at Peter var udsat for noget meget voldsomt. Sådan kan han også selv opfatte det, men i virkeligheden er han ved at blive vasket, og det foregår nænsomt. Social- og sundhedsassistent *Sine Sørensen* har pakket dynen lunt om Peters overkrop, og nu vugger hun ham lige så stille, mens hun nynner.

På den anden side af sengen står plejehjemsassistent *Lilian Hauge Andersen* og vasker Peter forneden.

»Peter, nu tager jeg bukserne af dig. Og nu vasker jeg, Peter.«

Hver en lille handling bliver forklaret, før den udføres. Peter protesterer, men Sine roser og beroliger ham, mens hun rokker ham med sit ansigt tæt ved hans. Det med at rokke frem og tilbage fandt personalet på Toftebo-Centret i Herning Kommune på, da de havde set en af deres egne filmoptagelser af en plejesejens.

Handleplaner. »Vi er blevet meget bedre til at forudse udviklingen og lave handleplaner,« fortæller plejehjemsassistent *Lilian Hauge Andersen*.

På film. »Vi optager mange situationer på film og lærer meget af de ti sekunder, der lykkes,« siger social- og sundhedsassistent *Sine Sørensen*.

»Vi ser på beboerne på en helt anden måde, end vi gjorde før. Da tog vi tingene, når de kom. Nu forebygger vi.«

PLEJEHJEMSASSISTENT LILIAN HAUGE ANDERSEN

Marte Meo-metoden

På den skærmede afdeling for demente er filmoptagelser af hverdagen en vigtig del af det forebyggende arbejde. Filmene gengiver den virkelighed, det kan være svært at få øje på, når man er midt i den. En filmstump viste en aftenvagt, der stod og rokkede med Peters hænder. På filmen kunne man se, hvordan det flyttede hans fokus, og det lærte de noget af.

»Vi bruger Marte Meo-metoden, hvor vi optager situationer fra hverdagen på film og fokuserer på de ti sekunder, der lykkes,« fortæller Sine.

Bedre hverdag

Peter har fået luffer på hænderne. Det kan han godt lide, de luner sammen med den tætte dyne. De er også med til at beskytte personalet mod krads og næveslag. Men ind imellem finder en næve vej ud af dynen, og så slår Peter fra sig, som var han en gammel bokser.

»Peter er meget øm omkring sine nedre regioner, og tidligere var vi tre, når vi skulle ind til ham. Vi vidste, vi skulle ned og slås eller sparkes. Han tog fat i vores underarme og vred rundt. Nu har han handsker på, og vi holder hele tiden tæt kontakt til ham og putter ham i dynen. Vi roser ham og fortæller, hvad vi gør. Det har hjulpet meget,« fortæller Lilian.

Personalet på den skærmede afdeling på Toftebo-centret kommer hele tiden et lille skridt nærmere forståelsen af den enkelte demente.

»Vi oparbejder hele tiden ny viden, og vi lærer, at

Mere viden om forebyggelse

Den skærmede enhed på Toftebo-Centret har fået Voldsforebyggelsesprisen for deres forebyggende arbejde. Prisen er uddelt af BAR SoSu, Branche- arbejdsmiljørådet Social & Sundhed.

Du kan hente gode råd til arbejdet med voldsforebyggelse på www.foa.dk, hvor du blandt andet kan finde et voldsdilemma-spil og ti gode råd om vold. Du kan også læse mere om FOAs voldsundersøgelse under fagbladet/ekstra.

På www.etsundtarbejdsliv.dk kan du få et service- tjek på voldsindsatsen i dit lokalområde.

FOTO: BIRGITTE RØDKÆR

Forståelse. Det er voldsomt for Peter at blive vasket, for han forstår ikke altid, hvad der skal ske. Nu forklarer plejehjemsassistent Lilian Hauge Andersen selv den mindste handling, inden hun udfører den, og Peter bliver roet og vugget, mens han vaskes. Det betyder mindre angst og færre slag og spark.

ting kan foregå på andre måder, og at det er vigtigt for beboerne, at alle medarbejdere bruger samme metode hver gang. Vi er blevet meget bedre til at forudsæ udviklingen og lave handleplaner. Vi ser på beboerne på en helt anden måde, end vi gjorde før. Da tog vi tingene, når de kom, nu forebygger vi,« siger Lilian og tilføjer:

»Det har gjort vores hverdag bedre. Vi kommer ikke længere derud, hvor der ikke er noget at gøre.«

Invitation til forebyggelse

Personalet på den skærmede afdeling gik netop og talte om, at beboerne blev værre og værre, og at volden var stigende, da der landede en indbydelse fra projektet Vold som Udtryksform. Et projekt, der skal begrænse volden på kommunale og regionale arbejdspladser. Distriktsleder Anja Thoft Bach besluttede straks, at tre medarbejdere skulle deltage i projektets kurser og i den regionale netværksgruppe.

Derudover har hele personalet været på kursus i nænsom nødværge. Det betyder, at alt nu foregår med blød hånd. Det, der kan ligne et kram, kan i virkeligheden være en blød fastholdelse.

»Tidligere kunne vi uforvarende komme til at gøre noget, der tilspidsede situationen. Nu foregår alt med blød hånd, og vi aflæser mange situationer, før de foregår,« siger Sine.

»Vi har også ansat en pædagog for at få ny inspiration på afdelingen. Hun har en anden tilgang til tingene og minder os om, at vi skal rose beboerne. Pædagogen har blik på andre ressourcer, end vi har, og det har vi lært meget af. Og hun siger, hun har lært meget af os,« siger Lilian Hauge Andersen.

»Ja, vi lærer hele tiden. Jeg føler mig virkelig klædt på. Nu er jeg klar til de udfordringer, der måtte komme,« siger Sine Sørensen. ■

Peters navn er ændret af redaktionen.

Hvad har du været udsat for

Anders Kjeldsen, chauffør, Århus

Sporveje:

»For tre-fire år siden var jeg ved at blive slået ned af en passager med en bushammer. Jeg var i god tid, og han var blevet sur over, at bussen holdt stille.

Jeg opdagede faktisk ikke overfaldet, før det var afværget. En af de øvrige passagerer var gammel udsmitter, og han havde set det komme og fik fat i hammeren få centimeter før, den ramte mit hoved.

Sagen blev anmeldt. Det sagde sporvejene, jeg skulle, og det viste sig, at overfaldsmanden havde en betinget dom i forvejen. Jeg fik en lille erstatning og fik god hjælp af min arbejdsplads. Jeg havde otte sygedage med alt betalt, og de understregede, at jeg ikke skulle begynde, før jeg var klar.

I dag er det ikke noget, jeg tænker over. Men i starten havde jeg problemer, når jeg skulle køre den samme tur om aftenen.« ■

FOTO: NIELS ÅGE SKOVBO

Gunnar Thaysen, plejer, Psykiatrisk Hospital, Århus:

»Der går stort set ikke en vagt, uden alarmen går, og man skal af sted for at hjælpe nogle kolleger. For nylig var der regulært slagsmål med smadrede døre og inventar. Det var meget voldsomt.

Jeg er blevet slået ned bagfra med en potteplante og fik en lang flænge i baghovedet. Min kollega var ved at blive kvalt og havde blodsprængninger i øjnene. Han havde sår rundt om halsen fra halskæden, og han blev udsat for kvælning igen senere. Næsten alle mine kolleger er kommet til skade. Her er vold, vold og vold. Og så er der de verbale trusler: 'Jeg venter på dig på p-pladsen. Jeg slår dig ihjel ...'

Vi skal af med alle de surrogat-anbragte fra fængslet. De er ikke syge, men de ved, hvad de skal sige for at komme ud til os. Det ville hjælpe gevaldigt, hvis de var væk.« ■

FOTO: NIELS ÅGE SKOVBO

Vold kræver handling

Ansvar. Det er et fælles ansvar at komme volden til livs. Medarbejderne skal sige fra, arbejdsgiveren skal forebygge vold, og FOAs lokalafdelinger skal føre sagerne.

Hvert fjerde FOA-medlem har været udsat for vold eller chikane på arbejdspladsen det seneste år, viser en undersøgelse. Men det tal afspejler sig ikke i det antal voldssager, der lander hos FOA. Her ser man kun få sager, og det ærgrer arbejdsskadekonsulent Per Grieger-Rene.

Misforhold. »Der er et skærende misforhold mellem det antal voldssager, der bliver anmeldt og de episoder, der rent faktisk finder sted,« påpeger arbejdsskadekonsulent Per Grieger-Rene.

»Folk er meget tilbageholdende med at anmelde vold. Vi ser ikke en brøkdel af det, der sker. De fleste tænker nok, at det er omsonst at anmelde det, men det er meget vigtigt. Kun på den måde kan vi kende omfanget. Og kun på den måde kan vi gøre noget ved det: Først erstatningssager og i sidste ende lægge pres på politikerne, så forholdene kan ændres,« siger Per Grieger-Rene.

»De sager, der bliver anmeldt, er alvorlige. Her skulle der have været handlet langt, langt før, så volden kunne være forhindret. Mange medarbejdere accepterer vold og trusler for længe. De mener måske ikke, man kan melde en psykisk syg eller dement til politiet. Men det kan være omsorgssvigt og misforstået hensyn at lade være. Vold kan være et råb om hjælp, og det kan være et resultat af forkert eller mangelfuld behandling,« siger arbejdsskadekonsulenten.

at for?

Sidsel Malling Laursen, pædagogisk assistent, Stensagerskolen, Viby J:

»Jeg arbejder i en klasse, hvor vi har fem drenge med autisme og retardering. Tidligere var vi fire ansatte i klassen hele tiden, men nu har de skåret, så vi kun er tre indtil klokken ti. Det er meget udadreagerende børn, og hvis de bliver frustrerede, eller tingene vælter for dem, så får vi en lussing eller en mavepumper. Vi kan også få spark eller kradsemærker i ansigtet. For en måned siden skete det nærmest hver anden dag, men nu er det blevet lidt bedre.

Jeg synes, det er svært, men jeg ved jo, de er dybt handicappede, og at det ikke er rettet mod mig personligt. Og jeg vil hellere have ti mavepumper end blive spyttet i ansigtet. Det er noget af det værste. Det føles krænkende og grænseoverskridende for mig.« ■

FOTO: NIELS ÅGE SKOVBO

FOTO: ALEX TRAN

Bo Vejgaard Jørgensen, badeassistent, Odense Idrætspark:

»Folk reagerer nogle gange voldsomt, når vi henvender os til dem. Der kan også være episoder, der ligner små

hævnmakter. En dag havde vi vist nogle unge fyre ud, fordi de chikanerede andre badegæster. Pludselig så vi en hånd, der kastede en fyldt ølflaske efter os. Flasken ramte væggen, men den kunne have ramt os eller gæsterne. Jeg havde også en gruppe i saunaen, der spyttede på nogle af de andre i saunaen. Da jeg bad dem stoppe, blev de sure og sparkede til dørene og sparkede sæbedispenserne ned. Vi er handlingslammede i sådanne situationer, og jeg kan godt føle mig utryg nogle gange. Det kan også være ubehageligt, hvis man for eksempel beder folk lade være med at gå med sko på. Så kan de blive stødt og komme med en sur bemærkning eller sige, de vil gå til min leder. Lunten er blevet kortere.« ■

Gå til arbejdsgiveren

Hvis man oplever vold eller trusler på arbejdspladsen, skal man drøfte det med sikkerhedsrepræsentanten og arbejdsgiveren. Det er arbejdsgiverens ansvar at forebygge vold, og hvis der ikke er taget de nødvendige forholdsregler, kan arbejdsgiveren blive dømt.

»Arbejdsgiveren er ikke synsk, derfor skal man fortælle om hændelserne. Hjælper det ikke, skal man gå til sin FOA-afdeling. Arbejdsgiveren kan blive dømt, hvis det er åbenlyst, at man har forsømt at dæmme op for volden. Og det kan blive dyrt. Det er vigtigt, at arbejdsgiverne forstår deres ansvar, og vi må statuere nogle eksempler. Det vil løfte arbejdsmiljøet,« siger Per Grieger-Rene og oplyser, at FOA hvert år henter betydelige erstatningssummer hjem til medlemmer, der har været udsat for vold. ■

Sådan gør du

Har du været udsat for vold på dit arbejde, så husk:

- at anmelde skaden hurtigst muligt – senest inden for et år (du modtager altid en kvittering fra forsikrings-selskabet, når din skade er korrekt anmeldt. Får du ingen kvittering, skal du selv reagere).
- at anmelde skaden/volden til politiet inden 24 timer efter hændelsen eller
- anmelde skaden/volden til Erstatningsnævnet inden to år. Du skal udfylde et særligt skema, der afleveres til det lokale politi.
- at være opmærksom på, at din arbejdsgiver kan være erstatningsansvarlig, hvis skaden skyldes manglende planlægning, instruktion, tilsyn eller fejl begået af andre ansatte.
- at være opmærksom på eventuelle private forsikringer.
- at anmelde skaden til sikkerhedsorganisationen.
- at kontakte din FOA afdeling og få hjælp.

Den er gal med hospitalerne

Hospitalerne i Region Hovedstaden er i gang med en omfattende afskedigelsesrunde. Årsagen er overskridelser af budgetterne i 2009. Regionen har tilsyneladende haft betydelige problemer med sin økonomistyring, men det handler også om andet og mere end dårlig styring. Alle fem regioner har således haft budgetoverskridelser sidste år. Vi kender endnu ikke de endelige regnskabstal for 2009, men i øjeblikket synes overskridelserne at udgøre op mod en milliard kroner på landsplan.

Nedbringelsen af et merforbrug i den størrelsesorden rammer uundgåeligt lønkontoen. Vi oplever netop i disse uger, at Region Hovedstaden nedlægger voldsomt mange stillinger, og altså også griber til afskedigelser. Det ser knap så dramatisk ud i de øvrige regioner, men vi vurderer i øjeblikket, at der vil blive tale om nedlæggelse af mindst 1.000 stillinger på hospitalerne landet over.

Det er blevet svært at styre hospitalsbudgetter. Takstfinansierede budgetter, særlige indsatsområder styret gennem hjertepakker, kræftpakker og en statslig aktivitetspulje – kendt som Løkkeposen – er i sig selv en vanskelig cocktail.

Det udvidede frie sygehusvalg og behandlingsgarantier på en lang række områder bidrager til at gøre budgetstyringen til en meget kompleks affære. Det frie valg blev fornuftigvis suspenderet i forbindelse med FOAs og Sundhedskartelletts konflikt i 2008, men blev genindført i 2009, før ventelisterne var nået ned på niveauet før konflikterne. Det satte i 2009 i sagens natur hospitalerne under et ekstra pres. Og i forvejen har hospitalerne i en lang årrække været underlagt krav om en årlig produktivitetsudvikling på to procent. Et krav, som hospitalerne har levet op til – i øvrigt i en periode, hvor produktiviteten i den private sektor er blevet halveret, så den i dag ligger langt under produktiviteten på hospitalerne.

Speederen er med andre ord trådt helt i bund i hospitalsvæsenet. Endda så meget, at produktiviteten i 2007 og 2008 er steget med ikke mindre end i alt 11 procent. Så tror da pokker, at hospitalerne gisper efter vejret. Set i det lys er det helt absurd, at det personale, som ikke bare er løbet stærkere, men direkte er spurtet ud over stepperne, nu som en særlig tak fra samfundets side får en fyreseddel. Det kan vi simpelthen ikke være bekendt.

Det begynder efterhånden at ligne mere end en tanke, når den indirekte statslige styring af sygehusaktiviteterne fører til, at pengene gennem behandlingsgarantier vandrer fra det offentlige sygehusvæsen til det private. Det ligner efterhånden en bevidst politisk strategi for udsultning af de offentlige hospitaler og forgyldning af de private.

Den debat må rejses. Det vil vi i den kommende tid forsøge at gøre så markant som muligt – forhåbentligt sammen med de øvrige faglige organisationer på sygehusområdet. Skåret ind til benet handler det om noget så enkelt som vores fælles ansvar for lige og fri adgang til sundhed for alle i det danske samfund. ■

Dennis Kristensen

Dennis Kristensen, forbundsformand

Dennis blogger på www.facebook.com

»Det ligner efterhånden en bevidst politisk strategi for udsultning af de offentlige hospitaler og forgyldning af de private.«

Dialog med
formanden på:
www.foa.dk/debat

Bedst. »Jeg fik et lyssværd
i julegave, men sne er sjovere.«
Lukas, 5 år.

Som sendt fra himlen

Sne. Verden er hvid og vidunderlig. Sneen er som sendt fra himlen, og børnene fra Bjerringbro Skovbørnehave pløjer sig igennem de knæhøje driver med den helt særlige energi, sne giver børn. Det hvide vidundermiddel har ligget tykt i flere uger, men magien og begejstringen er lige stor hver dag.

Af **Anni Heiberg**
Foto: **Niels Åge Skovbo**

Fryd. Sne er bare verdens bedste legetøj; Bakker besejres med et numsebræt, tigerspor afsløres med lethed og engle falder i jomfruelig sne. Man kan tisse sneen gul, bygge snemænd og gemme sig i snehuler. Man kan så meget ...

Dinospor. »Vi kan finde dyrespor!«
»Ja, måske finder vi dinospor.«
»Neeeeej, de døde i gamle dage.«

Det rene barnemad

Kursus. Med plastikforklæder og tilhørende hårnet samler de 22 dagplejere sig i midten af køkkenet. De er så stille, som man nu kan være, når man har det sjovt. Kursuslederen deler opskrifter ud.

»Vi skal lave frokostpålæg. Husk at læse opskriften fra oven, og lad være med at digte.« Et par fnis bekræfter, at formeningen ikke helt er blevet fuldt tidlige.

Tekst og foto: **Søren Skarby**

20 dagplejere og to dagplejepædagoger fra Svendborg Kommune er i gang med andendagen af den praktiske del af en uges madlavningskursus på levnesmiddel-skolen i Svendborg. Det er meningen, at alle dagplejere i kommunen skal gennem kurset i løbet af det kommende år.

Her bliver bagt brød og stegt fisk og frikadeller i flere variationer, og dagplejerne lærer, hvad der passer godt til små børns maver. Retterne skal være sunde og nemme at gå til. Og det er værd at tænke økonomisk: Mange retter kan laves som aftensmad i dagplejernes familie, og overskuddet kan så bruges til dagplejebørnene. ■

Senior. Linda Bødker til højre har været dagplejer de sidste 24 af sine 62 år. »Jeg holder så meget af det, at jeg tager de næste tre år med.« Linda er på en seniorordning, der giver hende ret til at sige nej til mere end fire børn.

Opskrift. »Dagplejere er ofte husmødre – og husmødre er anarkister,« siger Kirsten Mikkelsen Ravnbøl med et smil. »Det tager sin tid at få dem til at følge opskriften til punkt og prikke.«

Klogere. »Da jeg startede, var vi altså noget løsere på aftrækkeren med chokoladepålæg, og jeg bliver da endnu klogere nu,« siger Linda Bødker, mens hun steger tunfrikadeller.

Salt. Når der bliver lavet mad, skal der også smages på den. De 20 dagplejere bliver bedt om at forestille sig maden med salt. Mad til børn under to år må der ikke komme salt i. Sukker bliver der heller ikke ruttet med.

Smør. »Så meget smør er der i en deciliter,« siger kursusleder og ernæringskonsulent Kirsten Mikkelsen Ravnbøl. »En halv liter giver en pakke smør.« Husk det, når I laver mad til børnene.«

Juhuu, skynd dig! Se mig! Jeg er glemt i morgen . . .

X Factor. Underholdende ja. Men samtidig et program, der giver børn og unge en forkvaklet forestilling om, hvad musik og kunst dybest set er.

Af **Peter Borberg**

Tegning: **Lilian Brøgger**

Så kører det igen. X Factor. Indbildningskraften er intakt. Familien Danmark parkerer sig fredag efter fredag i sofaen foran fladskærmen i den klare overbevisning, at det gælder jagten på et stort, ukendt, musikalsk talent. Dommerne Carsten »Soulschok« Schack og Pernille Rosendahl har afløst Thomas Blachmann og Lina Rafn, men ellers er alt ved det gamle.

Det er den samme håbløse masse af talentløshed, vi som seere skal trækkes igennem. Og det er det samme medieskabte selvsving, der igen har sat gang i, hvad der mest af alt ligner en national massepsykose.

Det fyger med anerkendelser, som normalt er reserveret de allerstørste kunstnere: »Du er fuldstændig magisk ... Du er

»Alle glemmer tilsyneladende, at ingen af forrige sæsoners 'stjerner' er blevet til andet end korte glimt på stjernehimlen.«

PETER BORBERG

fantastisk ... Du har dét ... Du er for fed, lille stjerne.« Blot nogle af de florumvundne roser, som dommerne i buketform indtil videre har kølet efter et par af de mere opvakte deltagere. Og hvor vi som seere er blæst omkuld i sofaen:

»Her er den nye Elvis eller Michael Jackson!«

Mens X Factor i disse uger ruller henover skærmen, indtræffer samtidig et kollektivt hukommelsestab, som går på, at alle tilsyneladende glemmer, at ingen af forrige sæsoners 'stjerner' er blevet til andet end korte glimt på stjernehimlen.

Sagt lidt mere brutalt: Det tager rundt regnet én cd-udgivelse at flytte Martin, Linda eller Laura fra DR Byens glamourøse studie 5 og ned på den undseelige hylde for dansk top og andet musikalsk skrammelværk på den lokale tankstation.

Hvorfor egentlig?

Fordi X Factor handler om noget helt andet end det, programmet postulerer. Det handler nemlig ikke bare om at finde en ny, musikalsk stjerne. X Factor bygger på et sindrigt udtænkt underholdnings-

koncept, som bedst kan beskrives i tre faser.

Første fase har karakter af et rent freakshow, hvor mere eller mindre bizarre personligheder udstiller deres åbenlyse talentløshed på landsdækkende tv. Anden fase handler om det lige dele jublende og grådskvalte udskillelsesløb for de måske

egnede, dem, der synger bedre end til badeværelset. Og endelig er der den tredje fase, som serverer os drømmen om den nyopdagede stjerne, det sejrende geni, der badet i finalens projektørlys forkæler os med sin eminente kunnen.

Jeg elsker X Factor. Jeg følger hver gang programmet troligt. Jeg nyder at se den første fase, hvor tærerne krummer sig helt sammen, alt imens en aparte skrighals gør sig til nationalt grin med en pivende falsk Whitney Houston-fortolkning.

Jeg nyder det, fordi jeg som alle andre seere af X Factor indeholder en led, men uhyre menneskelig side, som godter sig ved at se andre kvaje sig. Jeg nyder anden fase, hvor jeg hopper med på ideen om, at det her vitterligt drejer sig om at finde et talent. Jeg lytter intenst og vurderer delta-gerne – som om jeg ved noget om den slags. Og jeg nyder tredje fase, hvor min egen drengedrøm om at blive en blanding mellem Elvis og M.C. Hammer igen vækkes til live.

Jeg vil ikke undvære nogen af faserne – det er god lir, som man siger.

Alligevel er der noget ved X Factor – men det kunne for så vidt lige så godt være et hvilket som helst andet talentshow – der fremkalder min væmmelse. Som voksen.

Dorian Porøge

Som far. Jeg tænker på, hvad den her type programmer gør ved børn – ved selve deres opfattelse af, hvad der skaber en stor kunstner? Og ved deres opfattelse af, hvad al kunst dybest set handler om?

Dét, som er så næsten kvalmende post-modernistisk ved et program som X Factor, er, at det sætter længslen efter at blive eksponeret før lidenskab for selve sangen. Programmets logik er, at det er større at blive set på en scene, end det er 'bare' at være glad for at kunne synge. Det er et skidt budskab at plante i børn og unges hoveder.

Den overfladiske selvoptagethed, programmer som X Factor repræsenterer,

skriger på et modsvar. Et modsvar, der giver glæden ved at synge, danse eller hvad det nu kan være tilbage til børnene – ja, vel i grunden til alle os, der fredag efter fredag glemmer, hvad musik handler om, for i stedet at lade os forføre af konkurrenceelementet og den overdimensionerede tilbøjelighed til gennemført, usmagelig selviscenesættelse.

Alt imens disse linjer skrives, hører jeg i baggrunden min fireårige datter synge lystigt på Mariehønen Evigglad. Hendes far rejser sig ikke med en tændt light og stående ovationer. Der er heller ingen snurrende kameraer eller desperate musikpro-

ducere, som fanger dette magiske øjeblik, hvor min datter giver sangen en i børnekredse velkendt udlægning: »Da de kom til kongens port, så gled de i en hundelort.«

Det lyder ikke specielt kønt, indrømmer jeg blankt. Men min datter synger, fordi hun kan lide det. Uden hensyn til vurdering og uden stræben efter en forfejlet, flygtig berømmelse. Det er alene i denne umiddelbare glæde, min datter forhåbentligt bliver ved med at udfolde og udforske sit talent – hvor lille eller stort det end måtte være. ■

Peter Borberg er mag. art., journalist og far.

Else fik 109.000 kroner ekstra

Løntjek. FOAs afdeling i Varde har skaffet 14 medlemmer knap 1,3 millioner kroner ved løntjek. Årsag: De var blevet indplaceret forkert efter opskoling for mange år siden.

Af **Merete Nielsen**
Foto: **Robert Attermann**

Hold da op – er det virkelig så meget!

Else Matthiesen vidste godt, at hun havde penge til gode i Varde Kommune, men at beløbet var så stort, kom bag på hende.

»Tænk, at det kan betyde så meget at blive indplaceret på det forkerte løntrin,« siger den glade modtager af 109.600 kroner, der blev udbetalt med lønnen for januar.

Else har ikke lagt sig helt fast på, hvad pengene skal bruges til, men et nyt trægulv i stuen står højt på ønskelisten.

»Når man bor i en nedlagt landejendom, er der nok at bruge penge på,« griner hun.

Opskolede fik forkert løn

Ud over efterbetalingen bliver Else nu indplaceret korrekt og stiger tre løntrin.

Fejlen i Elses løn begyndte i 1999, hvor hun blev opskolet fra hjemmehjælper til social- og sundhedshjælper. Ifølge FOAs overenskomster skulle hun derfor være steget i løn, men det skete ikke korrekt. Og Else er ikke den eneste, der er blevet snydt.

FOA Varde har via et omfattende løntjek fundet frem til, at der har været fejl i lønnen hos 14 af medlemmerne. I alt 1.291.350 kroner har de fået tilbagebetalt af Varde Kommune.

De berørte har fået mellem 26.000 og 140.000 kroner hver. Seks af dem får mere end 100.000 kroner.

Nogle er ligesom Else Matthiesen hjem-

mehjælpere, der er blevet opskolet til social- og sundhedshjælpere. Andre er tidligere sygehjælpere, der er blevet opskolet til social- og sundhedsassistenter.

Ikke bevidste fejl

FOA Varde mener ikke, at kommunen bevidst har udbetalt for lidt i løn. Det siger afdelingens formand, *Ruth Nykjær*.

»Der er tale om forskellige regler fra tre overenskomstperioder samt lokalaftaler, så det har ikke været nemt at administrere for kommunen.«

Nogle af medlemmerne har tidligere haft mistanke om, at der var noget galt, men inddrog ikke fagforeningen på det tidspunkt.

Tjek din lønseddel

Ruth Nykjær opfordrer alle til at se deres lønseddel igennem. Også selv om den ligger i e-Boks i stedet for at dumpe ind ad brevsprækken.

»Jeg ved, at mange ikke får den printet ud og set efter, om alt er, som det skal være.«

Selv om medlemmer kan få løntjek af FOA, er der forhold, som fagforeningen ikke kan hjælpe med. Det nytter derfor ikke bare at komme med en bunke gamle lønsedler og sige: »Tjek lige dem her.«

»Vi ved jo for eksempel ikke, hvor mange aften- eller nattevagter et medlem har. Man er nødt til selv at kontrollere, om ens arbejdskalender stemmer overens

»Jeg bliver lidt bekymret, når mange ikke trækker deres lønsedler ud af e-Boks og kontrollerer dem.«

RUTH NYKJÆR, FORMAND FOR FOA VARDE

med de tillæg, der kommer til udbetaling måneden efter,« siger Ruth Nykjær.

Hun gør opmærksom på, at også ansættelsesbrevet kan være vigtigt, hvis fagforeningen skal gå ind i en lønsag.

Ikke-medlemmer ønsker løntjek

FOA Varde har tidligere i 2009 hentet 1,2 millioner kroner i efterbetaling fra Varde Kommune ved et lignende løntjek, så i alt er det 2,5 millioner kroner, som medlemmerne har fået tilbage. Afdelingen har stadig nogle sager liggende, som endnu ikke er gennemgået.

Historierne om løntjek i de lokale medier har fået ansatte, der ikke er medlemmer af FOA, men af Kristelig Fagforening, til at bede FOA-afdelingen om at granske deres lønsedler.

»Men det må de få deres egen fagforening til at hjælpe med,« fastslår Ruth Nykjær. ■

men@foa.dk

Efterbetaling. Social- og sundhedshjælper Else Matthiesen blev som andre opskoledede opfordret af FOA Varde til at aflevere lønsedler for at få lavet et løntjek, og det gav 109.600 kroner ekstra oven i januarlønnen.

På job i det private

Af **Maj Dahl-Rasmussen**
Foto: **Mikkel Østergaard**

Overenskomst 2010. I disse dage forhandles de privatansattes overenskomster og dermed også for en lille skare af FOAs medlemmer. Hvorfor arbejder de i det private? Og hvad ønsker de sig af den nye overenskomst? Tre FOA-medlemmer ansat i det private kommer med deres bud.

Nyheder på mobilen

Du kan gratis modtage sms-nyheder om FOAs overenskomstforhandlinger på det private område. Skriv OK10 og send en sms til 1919 (uden mellemrum mellem OK og 10). Vi følger løbende forhandlingerne. De løber fra den 13. januar, og de afgørende forhandlinger kommer formentlig til at finde sted midt eller sidst i februar. Det er gratis at modtage nyhederne.

Det koster almindelig sms-takst at tilmelde sig ordningen.

Stina Bording Olsen, pædagogmedhjælper i Gemsevejens Børnehus

Stina Bording startede sin pædagogmedhjælperkarriere i det offentlige. Derefter arbejdede hun nogle år som børnefotograf. Og efter en barsel begyndte hun på sin nuværende arbejdsplads for 8½ år siden.

»Det bedste ved at arbejde i Gemsevejens Børnehus er, at der ikke bliver gjort forskel på pædagogmedhjælpere og pædagoger. Som pædagogmedhjælper får man lov til at have et stort ansvar. Der bliver ikke sagt: Du er pædagogmedhjælper, så du skal gøre alle de kedelige ting, og pædagogen skal gøre alt det spændende, sådan som det var dengang,

jeg arbejdede for en kommunal børnehave,« fortæller Stina Bording.

Gemsevejens Børnehus er én ud af fire institutioner, som hører under Titibo-gruppen, og medarbejderne mødes en gang om måneden om forskellige temaer. Næste gang skal det handle om 'rummet i rummet', som går ud på at skabe små rum med forskellige funktioner på en stue. På møderne og gennem sparring med pædagogerne har Stina mulighed for at udvikle sine kompetencer, og det trives hun med.

På Stinas institution har FOAs forhandlere

været forbi for at høre, hvad de som ansatte helst vil have ud af de kommende overenskomster.

»Vi vil gerne kunne blive hjemme på barnets anden sygedag, ligesom de kommunalt ansatte kan. Vi har også ønsket, at vi kan stige i løn, når man opnår en anciennitet på 8 og 10 år. Som det er nu, stiger vi kun efter 2. og 5. år. Og så vil vi også gerne have, at der bliver indført en seniorordning, så vores ældre kolleger får flere fridage i løbet af året – og flere dage, des ældre de bliver.«

Rikke Steilborg, servicemedarbejder på plejecenteret Christianshave

Jobbet i plejecenteret Christianshave i Solrød Strand har *Rikke Steilborg* haft i fem år. Hun er ufaglært inden for ældreplejen, og da hun startede i leve-bo-miljøet var det i en stilling som værtinde, hvor hun skulle stå for måltiderne og for aktiviteter med beboerne. Nu arbejder hun i plejen på lige fod med kollegerne og har for eksempel også beboere, som hun er kontaktperson for.

»At jeg arbejder i det private er et tilfælde. Nu var det lige her, de søgte, men hvis de havde søgt ovre i den del af huset, som drives af kommunen, så havde jeg også været interesseret i det,« siger Rikke.

Hun mener ikke, at der er de store forskelle på at arbejde for Aleris og for kommunen i og med, at de er underlagt de samme krav. I forhold til den nye overenskomst forventer Rikke, at hun som privatansat får halet ind på det lønforspring, de har i det offentlige:

»Det er ikke meget, de ligger over os, men lidt. I pension får de også lidt mere. Og så har vi i det private jo ikke noget, der hedder omsorgsdage. Med tre børn er det noget, jeg godt kunne tænke mig. En anden mulighed er, at vi får barnets anden sygedag. Men jeg vil foretrække omsorgsdagene, for den kan også bruges til at tage en tur i Zoologisk Have.

Jeg synes også, at de skal arbejde på en seniorordning. Det er vigtigt, at de ældre kolleger får mere frihed, så vi kan beholde dem så længe som muligt. For det er jo et hårdt erhverv.«

Lars Bruun Schmidt, social- og sundhedshjælper i vikarbureauet Danvikar

I 16 år har *Lars Bruun Schmidt* været uddannet sygehjælper. Han har både haft fast job i den kommunale hjemmepleje og arbejdet for et vikarbureau.

»Senest har jeg arbejdet for Danvikar i 3½ år, for det havde jeg lyst til igen. Mest fordi jeg så bedre kunne bestemme, hvor meget jeg vil arbejde, og hvornår jeg vil holde fri. Og så trækker lønnen jo også i og med, at den ligger en smule højere end det, man får som fastansat i det offentlige,« forklarer Lars.

I en almindelig dagvagt tjener Lars 166,50 kroner i timen, mens en kommunalt ansat med højeste anciennitet får mellem 141 og 147 kroner i timen.

»Men så er der nogle ting, jeg ikke får, for eksempel løn under sygdom,

og min pensionsordning er heller ikke så gunstig som i det offentlige. På min kærestes lønseddel – hun arbejder også inden for pleje – kan jeg se, at hun får 12½ procent i pension, hvor jeg får 4½. Så når man regner det hele med, tror jeg ikke, at jeg får så meget mere ud af det.« Alligevel er det ikke mere i løn, der står øverst på Lars' ønskeseddel til overenskomsten:

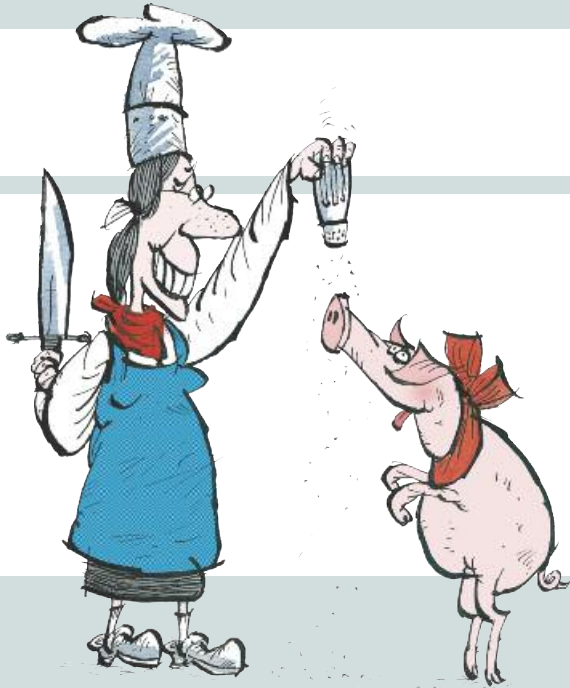
»Jeg er steget 13 kroner i timen, siden jeg startede, og det, synes jeg, er fint nok. Jeg vil hellere have lidt mere i pension, så jeg ved, at jeg har noget at læne mig op ad, når jeg bliver ældre.« ■

mdar@foa.dk

Tjek, om du er privatansat, og følg overenskomstforhandlingerne på det private område: foa.dk/ok2010

Har du lyst til at spørge fag og arbejdes ekspertpanel om noget, så skriv til: *fag og arbejde*, Staunings Plads 1-3, 1790 København V. Mrk.: Spørg panelet. **Du kan også maile til:** ries@foa.dk

Hvis du ønsker at være anonym, skal du blot gøre opmærksom på det. Brevkasse-redaktøren skal dog vide, hvem du er.

Saltning af kød

Jeg har set et sted, at man kan opnå en bedre kødkvalitet, hvis man salter kødet en lille smule, før man tilbereder det. Men jeg har lært, at man ikke må tilsætte salt til kødet, inden man steger det. Hvordan hænger det sammen?

Karen Mortensen

Svar

Metoden, du formentlig har hørt om, hedder gourmet-saltning. Den foregår ved at drysse en smule salt – mellem 3 og 7 gram pr. kilo kød – på det rå kød og lade det trække, før man tilbereder det. Saltet trækker ind i kødet og påvirker både saftigheden, mørheden og smagen i en positiv retning. Det er en god måde at forbedre kvaliteten på. Det er vigtigt, at saltet fordeles jævnt på kødet. Husk at bruge fint salt, da det er lettere at fordele.

Store stege skal trække cirka et døgn i køleskab, mens mindre kødstykker som koteletter og bøffer kun skal trække i nogle timer. Allerede efter 15 minutter bliver både mørhed og saftighed forbedret. Kødet afgiver en smule væske, men ikke mere end hvis det ikke var saltet. Til gengæld svinder gourmet-saltet kød cirka fem procent mindre under stegning end tilsvarende usaltet kød.

Gourmet-saltning kan bruges på alle typer rødt kød samt fjerkræ. Effekten er størst på fjerkræskød.

Mange har den opfattelse, at man ikke må tilsætte salt til kød, før det steges, da det skulle kunne trække vand ud af kødet, men det er en myte.

Gitte Gross

Trætheden vil ikke lette

Jeg er en social- og sundhedshjælper på 53 år, der har arbejdet inden for området i 30 år. Jeg oplever, at de mange store organisatoriske ændringer på min arbejdsplads – sidst i forbindelse med kommunalreformen – har slidt på mig. I sommeren 2009 fik jeg stress og var sygemeldt i fire måneder. Jeg fik seks psykologsamtaler, hvilket var en god hjælp, fordi jeg har fået værktøjer til ikke at være så overansvarlig og altid sætte brugerne før alt.

Men ... jeg er fortsat træt og har svært ved at få min arbejdsglæde tilbage. Jeg oplever også, at der ikke sker ændringer på arbejdspladsen, der kan mindske belastningerne, men at jeg hele tiden skal tilpasse mig dem. Mine kolleger var søde i starten, men forventer nu, at alt og jeg skal være som før ...

Jeg har intet overskud, når jeg kommer hjem, min træthed letter ikke, og jeg oplever mig selv som en fiasko. Min mand siger, jeg skal rejse og finde andet arbejde. Men jeg er glad for at være på plejehjemmet, og jeg er glad for de gamle og vil nødig væk ... Hvad gør jeg?

Den trætte

Svar

Du har et stort hjerte for de ældre og vil gerne gøre arbejdet så godt som muligt. Måske er noget af svaret her.

Er I på dit arbejde enige om, hvornår arbejdet er gjort godt? Er det kun dig, der er træt efter de store ændringer?

Måske skulle du starte et helt andet sted, i stedet for at fortsætte

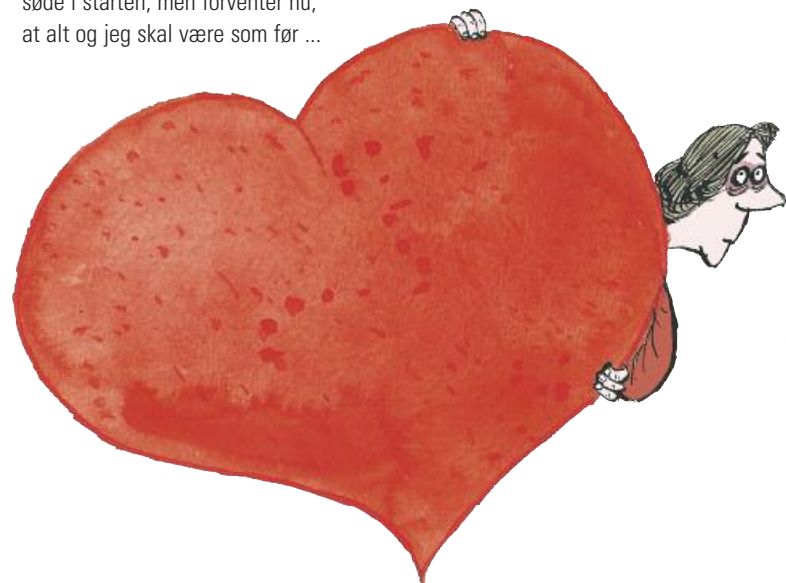

ILLUSTRATION: PETER M. JENSEN

Mad/sundhed
Gitte Gross,
bromatolog,
centerleder i
Videncenter for
Fødevarer og
Sundhed

**Psykisk
arbejds miljø**
Pia Køhler Ryom,
arbejdspsykolog,
Arbejdsmedicinsk
Klinik i Ålborg

**Pension/
forsikring**
Susanne List,
chefspecialist
i PenSam

med at lave dig selv om og forsøge at tilpasse dig arbejdet – og de krav, du tror, det stiller. Måske var det i stedet en idé at tage fat i sin sikkerhedsrepræsentant og spørge, om I snart skal have en APV, en trivselsdag eller lignende.

Jeg ser alt for ofte mennesker i din situation, mennesker der udvikler stress efter mange år på arbejdsmarkedet. Arbejdspladsen accepterer en lang sygemelding og bevilger psykologhjælp – men man diskuterer ikke, om det er arbejdspladsen, der er noget galt med. Om det kunne foregå på en anden måde, om vi bruger tiden rigtigt på arbejde, om vi skal revidere vore 'skal- og kan-krav' i forhold til arbejdet.

Når det bliver en individuel opgave at tackle belastninger og reaktioner på belastninger, er stress en nærliggende risiko. Jeg vil derfor opfordre dig til at tage kontakt til sikkerhedsrepræsentanten. Nu ved jeg, du tænker: Jamen, nu har kollegerne måttet arbejde med vikar så længe, fordi jeg var sygemeldt, så nu skal de ikke også bruge tid på arbejdsmiljøet, fordi jeg har det dårligt. Prøv i stedet at tænke: Jeg er toppen af isbjerget – ved at gå i gang kan vi forhåbentlig forebygge, at andre udvikler stress i samme grad som mig.

Hvis I har brug for inspiration, kan de værktøjer, jeg har udviklet, anbefales. Du finder dem på www.etgodtarbejdsliv.dk /vi finder os ikke i stress.

Pia Ryom

At leve med en ikke-kritisk sygdom

Læste i december-nummeret af fagbladet om, at PenSam udbetaler en forsikring ved kritisk sygdom.

Pyh-ha, hvor heldigt. Gode nyheder. Jeg er slet ikke kritisk syg!

Selv om jeg for to måneder fik det slag i maven, at jeg var smittet med hiv, så kan jeg nu ånde lettet op, for jeg er ikke kritisk syg.

Jeg er nemlig blevet smittet med sygdommen ved at leve i et fast forhold igennem syv år med en mand, der måske ikke har holdt sig i min seng alene. Jeg er smittet på samme måde, som alle andre med sygdommen næsten er.

Det er dejligt, at jeg så kan læse, at det kun er en kritisk sygdom, hvis jeg er smittet gennem arbejdet eller en blodtransfusion.

Jeg har dog forhørt mig hos en sygeplejerske på den infektionsmedicinske afdeling, hvor jeg er tilknyttet, om chancerne for at blive smittet på den 'kritiske' måde.

Hun har aldrig oplevet én, der var smittet på den måde.

Når jeg så læser videre i artiklen og tæller sammen, hvilke sygdomme der skal være arbejdsbetinget for at udløse den forsikring, så er der kun én sygdom. Det er da ikke helt rimeligt. Især når chancen for at blive smittet med hiv ved at stikke sig på en nål eller få en blodtransfusion, er omtrent lige så stor som chancen for at blive født sort, når begge biologiske forældre er hvide. Jeg synes, PenSam skal tage deres

forsikringsbetingelser op til overvejelse. Hvis hiv skal være med på denne liste, så skal det være uden de åndssvage betingelser.

Den smittede

Svar

Jeg kan godt forstå, at det kan synes urimeligt for dig, at du ikke kan få en udbetaling for din hiv-diagnose. En forsikring som *Forsikring ved visse kritiske sygdomme* er begrænset i sin dækning, fordi det er indbetalingerne, der skal dække udbetalingerne. Forestiller vi os, at hiv skulle være dækket uanset smitteårsagen, ville det betyde mange flere udbetalinger, og det ville igen påvirke prisen på forsikringen. Den ville blive væsentligt dyrere.

Derfor er dækningen begrænset således, at forsikringen alene dækker, hvis man er blevet smittet i medfør af sit arbejde eller ved blodtransfusion.

Selv om din diagnose ikke er omfattet af forsikringen, er jeg naturligvis klar over, at sygdommen godt kan være kritisk alligevel. Den er desværre bare ikke dækket af forsikringen.

Du har en god pointe, og dine oplysninger vil naturligvis blive taget i betragtning næste gang, forsikringen skal revideres. Det sker løbende. Den endelige beslutning om, hvilke diagnoser der skal være dækket, træffes af pensionsordningernes forbrugergrupper.

Susanne List

Danmark er på vej mod politistaten

»Det, der sker i København, er også det, der sker i Teheran,« siger Irans præsident, Mahmoud Ahmadinejad, til Danmarks Radio

»Lømmepakken og politiets trecifrede antal anholdelser under den første store demonstration i forbindelse med klimatopmødet fik én af verdens mest hårdhuede despoter, den iranske præsident Mahmoud Ahmadinejad, til at føle sig hjemme,« kommenterer Ugebrevet A4. Vi burde skamme os! Klimatopmødet bød på overdrevet brug af magtmidler: masseanholdelser uden dom og vold mod demonstranter. Og Lømmepakken forsvinder ikke med klimatopmødet – nej, den bliver!

Politiet har nu beføjelse til at gribe ind efter eget skøn mod for eksempel blokader i forbindelse med faglige aktioner. Civil ulydighed kan straffes hårdt.

Er det politiet, der skal bestemme, hvilken faglig politik der skal føres i Danmark?

LO og alle andre faglige organisationer har reageret stærkt imod denne negative udvikling – og skal blive ved med at protestere mod indskrænkningerne i vores demokratiske rettigheder! ■

*Stephen Gent,
medlem af FOA Slagelse*

Konservativt sparekrav vil medføre fyringer

De Konservative kræver, at de offentlige udgifter bliver fastfrosset. Det begrundes med, at de stigende udgifter har skylden for statsunderskuddet på 95 milliarder kroner. Det har imidlertid været nødvendigt at udvide det offentlige forbrug for at holde hånden under samfundsøkonomien.

Statsunderskuddet skyldes imidlertid ikke bare stigende udgifter, men også faldende indtægter.

Regeringens skattestop og skattelettelse har drænet det offentlige for 60 milliarder kroner årligt.

Og da de midlertidige indtægter fra Nordskatten er væk, er skattelettelse i realiteten uden dækning.

Hertil kommer, at en fejlagtig øko-

nomisk politik har bidraget til yderligere at forøge statsunderskuddet. Regeringen har kun villet stimulere det private forbrug gennem skattelettelse, og det har husholdningerne omsat til at nedbringe deres prioritetsgæld. Dermed har effekten af skattelettelse kun været at øge statsunderskuddet.

Uden skattestop og skattelettelse og med en anden økonomisk politik ville statsunderskuddet i 2010 i stedet for 95 milliarder kroner være reduceret til 20-25 milliarder kroner. De Konservatives krav om, at de offentlige udgifter bliver fastfrosset, betyder, at det er velfærden og de offentligt ansatte, der kommer til at undgælde for en fejlagtig økonomisk politik.

Når de offentlige budgetter hverken reguleres for inflation eller et stigende antal ældre, bliver resultatet, at der skal spares op mod 15 milliarder kroner om året. Men kommunerne kan ikke effektivisere sig til så store beløb. I stedet vil vi opleve direkte nedskæringer i velfærden.

Konsekvensen vil blive fyringer af offentligt ansatte. Selv hvis man regner med en vis naturlig afgang, vil en fastfrysning af de offentlige udgifter betyde fyringer af op til 10-15.000 medarbejdere årligt. ■

*Henrik Herløv Lund, økonom,
cand.scient.adm.*

Sosu-uddannelsens trængsler

En praktikvejleders dagligdag i hjemmeplejen:

En elev skal starte i praktik og skal møde til en intro-samtale. Jeg har forsøgt at få afsat den nødvendige tid til at afholde samtalen i fred og ro med eleven, men da der samme morgen indløber x-antal sygdomsmeddelelser, skrider planen. Kollegaerne hjælper med at tage de ekstra besøg, de kan overkomme. Resultatet: Ingen frokostpause til dem. Jeg må naturligvis også bidrage med at tage ekstra arbejde, så det ender med en meget kort og stresset samtale med den nye elev. Desværre er det ikke et enkeltstående tilfælde.

De ugentlige elevsamtaler går det ofte også ud over. Da vi er 'barberet' så langt ned personalemæssigt, og yderligere fyringer endda er varslet, kan et enkelt nødkald afstedkomme, at elevsamtaler må aflyses. Hele planen skrider for os,

og en del besøg må overgå til de i forvejen hårdt trængte aftenvagter, som ligeledes er skåret i bemandingen.

Praktikvejlederne er presset til det yderste. For mit eget vedkommende giver den stressede hverdag sig udslag, i at jeg absolut ikke føler, jeg slår til som vejleder. Der gives hverken tid/rum/forståelse eller midler til at gennemføre den lærerige praktik for eleverne, som de har krav på.

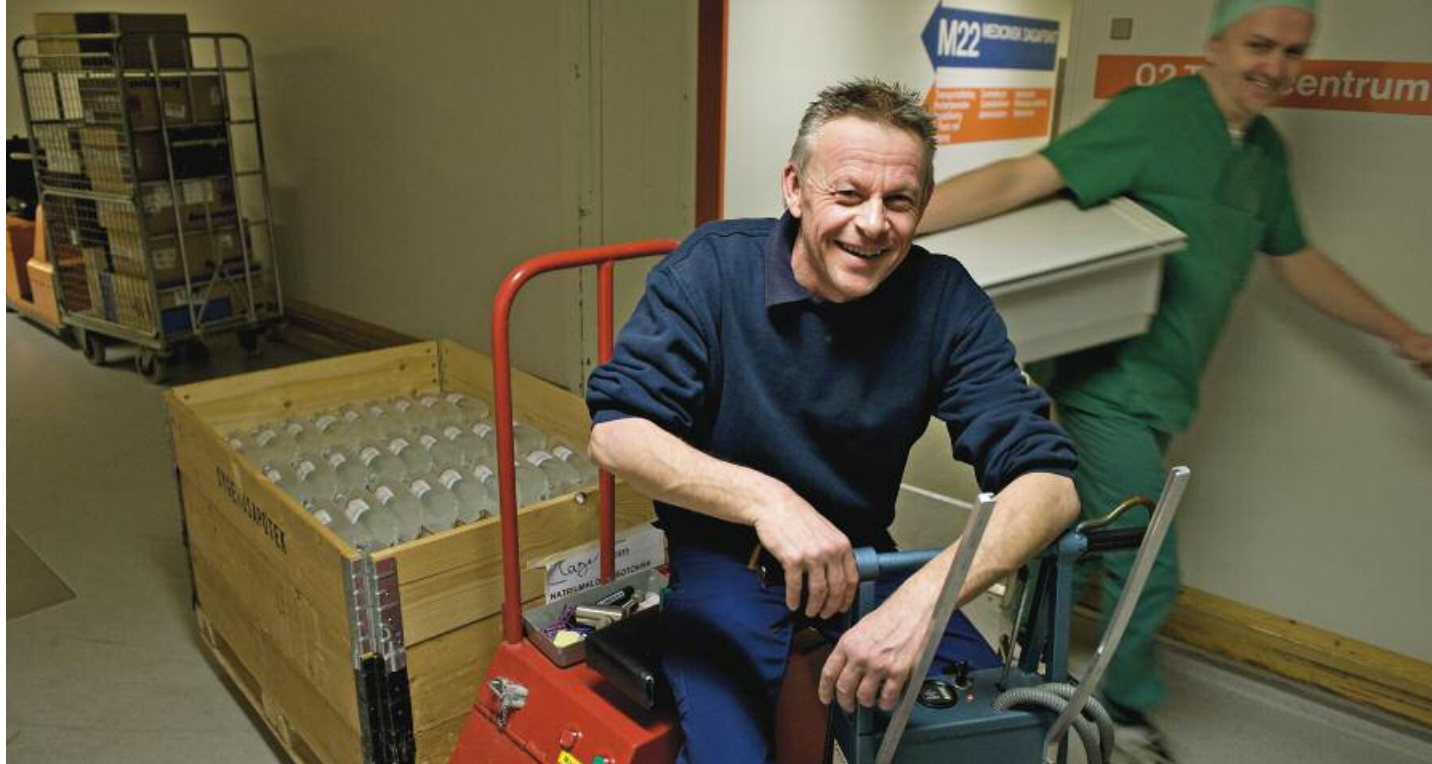
Jeg har fungeret som vejleder i en lang årrække, men gribes der ikke ind med forbedringer, holder jeg selvfølgelig ikke til stresset i længden. Trist, for jeg vil meget gerne, men jeg ender nok med – ligesom mine kolleger – at kaste håndklædet i ringen og opgive, for derefter endelig at kunne få fred og ro til at passe arbejdet – uden at være underlagt den daglige kamp om tid til eleverne.

Det er mit håb, at FOA vil sætte yderligere fokus på sosu-uddannelsens trængsler og forhåbentlig derigennem få løftet uddannelsen op på det niveau, den hører hjemme på. ■

Vestsjællænderen

Skriv til
fag og arbejde
redaktionen@foa.dk
Husk: Et læserbrev må ikke være længere end 300 ord. Redaktionen forbeholder sig ret til at forkorte, når pladshensynet kræver det.

Idémanden. Her er apoteksportør Jørgen Jepsen med en af sine gode ideer – en såkaldt væskebus, der transporterer væsker rundt på Viborg Regionshospital.

Smækfyldt med **ideer**

Hverdagsmester. Apoteksportør Jørgen Jepsen passer ikke bare sit arbejde hver dag på Viborg Regionshospital. Han kommer også gerne med ideer til forbedringer og får dem ført ud i livet. Derfor blev han nomineret til Hverdagsmester.

Af **Gro Ammendrup**

Foto: **Lars Holm**

Det var blandt andet opfindelsen af en såkaldt 'væskebus', der gav apoteksportør *Jørgen Jepsen* en nominering til årets Hverdagsmester.

Jørgen kom på ideen, da leverandøren af infusionsvæsker til Viborg Regionshospital sparede emballagen væk. Det gav hospitalets apoteksportører et problem, men Jørgen kom hurtigt med en løsning: En væskebus. En truck med et stort kar på, som let kan transportere forskellige typer væsker rundt til regionshospitalets afdelinger.

Jørgens idé løste hospitalsapotekets problem på en let og overskuelig måde.

Ideer giver udvikling

Den evne til at tænke i nye veje er netop grunden til, at hans chef, Peter Mielche, indstillede ham til Hverdagsmesterkonkurren-

cen, som Personalepolitisk Forum står bag.

»Jeg blev indstillet, fordi jeg er god til at få ideer og omsætte dem til praksis. Vi bliver nødt til at tænke i andre baner, for at det skal kunne hænge sammen,« siger Jørgen og giver et eksempel på, hvordan de har tænkt anderledes på Viborg Regionshospital:

»En uflaglært må ikke tjekke medicin, men det kan vi apoteksportører på Viborg Regionshospital. Vi har fået et internt kursus og kan nu selv tjekke vores læs, så vi ikke altid skal få en uddannet apoteker, der får 500 kroner i timen, til at komme og tjekke medicinen, før vi kan køre af sted.«

Det var også Jørgen, der kom på den idé.

»Det blev starten på en udvikling for os apoteksportører. Vi har jo ingen reel uddannelse, men vi har så fået nogle

interne kurser, så vi kan lave nogle flere ting,« fortæller Jørgen stolt.

Anerkendelsen er det vigtigste

På Personalepolitisk Messe 2010, der løb af stablen den 12. januar i Bella Center, blev vinderen af Hverdagsmesterkonkurrencen kåret. Det var dog ikke Jørgen, der vandt, men plejehjemsleder Marianne Gaardsøe fra Aalborg.

Men det gjorde nu ikke Jørgen så meget. For ham er nomineringen det vigtigste.

»Jeg er stolt over, at jeg blev nomineret.

Enhver bliver vel glad for at blive anerkendt. Det viser, at uanset hvor man befinder sig i systemet, uflaglært eller ej, så betaler det sig at gøre noget,« siger Jørgen. ■

gram@foa.dk

Chokoladelyst

Får du det godt af at spise chokolade? Så er du ikke den eneste! Det indeholder nemlig *fenylethylamin* og *serotonin*, to stoffer, som aktiverer lystcentre i hjernen. Man kan sige, at sex og chokolade ligner hinanden ved, at de får os til at føle os godt tilpas. Desværre er det en skrøne, at chokolade ligefrem bringer safterne i kog. Men man har jo lov at forsøge ... ■

Blå drik til tøserne

Niagara er en blå 'sodavand', som skulle give kvinder større appetit på sex, og dermed være et slags modstykke til Viagra. Det svenske firma, som står bag drikken, forsøgte at gøre sammenligningen med Viagra fuldkommen ved at søge om at få lov til at kalde drikken *Viagrene*. Men den gik ikke. Alligevel har drikken succes i USA under navnet *Romance in a bottle*.

Drikken er sammensat af sydamerikanske urter samt koffein og ginseng. Smagen er en blanding af fersken, hindbær, citron og, selvfølgelig, passionsfrugt. ■

Af **Maj Dahl-Rasmussen**

Ned med klatten

Spis masser af Østers! Casanova startede dagen med at nedsvælge 50 til morgenmad for at gøre sig klar til dagens erobringer. Og hvem har vel vidst mere om, hvad der virker, end han? ■

Man tager en tigerpenis ...

Kan indtages i suppe, som vi bringer opskriften på her.

Til otte personer skal bruges:

1 tørret tigerpenis, 24 krydderier og urter, herunder stødt næsehornshorn, bjørne-galdeblære, tigerben og ginseng. Læg tigerpenisen i blød i en uge. Lad simre med de øvrige ingredienser i 24-26 timer.

Især i Asien regnes tigerpenis for et virkningsfuldt elskovsmiddel.

Men siden Viagra er kommet på markedet, er efterspørgslen faldet. Formentlig fordi sidstnævnte har en mere pålidelig effekt. ■

Av!

Helleristninger fra bronzealderen gør ofte et stort nummer ud af en ganske bestemt legemsdel.

»Det eneste virkelig ufejlbarlige afrodisiakum er kærlighed.«

ISABEL ALLENDE, CHILENSK FORFATTER

Ah, det er fransk!

Forfatteren *Isabel Allende* mener, at retter bliver mere sexede af at blive beskrevet på fransk:

»At servere svampe med hvidløg er ikke det samme som at servere *champignons à la provençale*, og brød med fiskeæg er ikke det samme som *croque-monsieur au caviar*.« ■

Den spanske flue

Det skinnende, metalgrønne insekt, som egentlig er en bille, kan indtages både som pulver og dråber. I små doser giver stoffet en irritation i svælg og mave samt i urinvejene og kønsdelene. Det fører også til større tissetrang og en let kildrende fornemmelse i urinrøret, som nok er grunden til, at man tidligere mente, at stoffet havde en seksuelt gunstig effekt. I større doser medfører spansk flue en stærk irritation af mundhule, svælg, spiserør, mave og hele tarmsystemet, og den fremprovokerer ofte opkastninger. Ved endnu større mængder virker den som en skarp, ætsende gift, og de omtalte symptomer bliver endnu mere udtalte. Herefter følger døden under voldsomme krampes og smerter. Redaktionen tillader sig at bemærke, at det sidste ikke lyder særlig sexet ... ■

Asiatiske tips

Frisk slangeblod bliver stadig betragtet som seksuelt stimulerende i dele af Asien. Også rensdyrpeniser, hajfinner og stødt næsehorn skulle være stærkt eftertragtet for deres indflydelse på den seksuelle formåen. Lægestanden kan dog ikke bakke op om effekten. Man kan også undre sig over, at en mand, der kan nedlægge slanger, hajer og næsehorn virkeligt har behov for at *booste* sit testosteron-niveau, inden han skal præstere? ■

Bedre

Serviceforbedringer. FOAs web-a-kasse arbejder på at tilbyde mere brugervenlig service samtidig med billigere løsninger til gavn for medlemmerne.

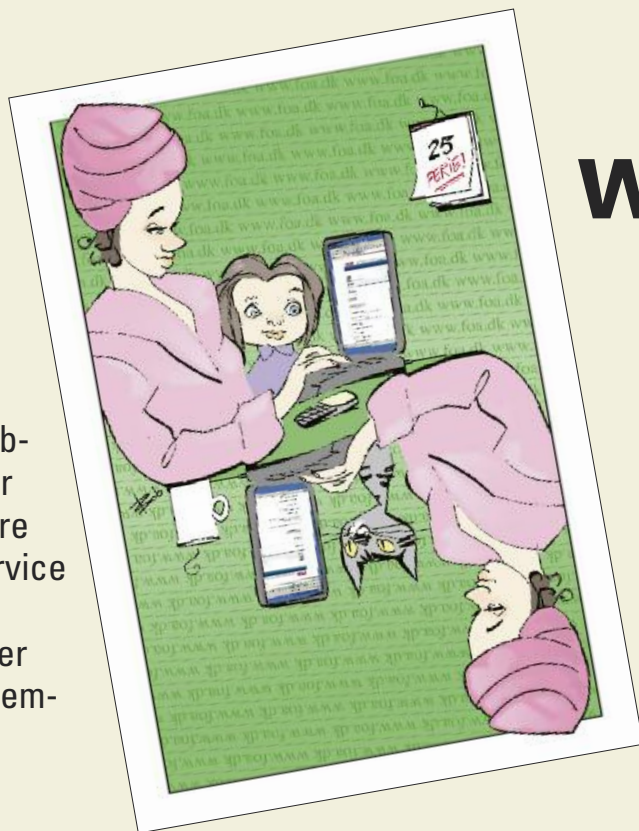

Illustration: **Bob Katzenelson**

6.000. Så mange elektroniske ydelseskort ryger der hver måned ind i FOAs a-kasse. Det svarer til 90 procent af alle indsendte ydelseskort. Et konkret og målbart resultat af a-kassens indsats for at forbedre servicen via digitalisering.

Som det seneste tiltag har a-kassen udskiftet det gamle login-system til fordel for et system, hvor man kan få sendt en ny adgangskode via sms eller mail, hvis man har glemt den gamle kode.

Flere forbedringer på vej

I løbet af foråret arbejder vi på yderligere forbedringer i selve web a-kassen:

- En forbedret menu-struktur – der mere logisk fører frem til den korrekte blanket eller anden elektronisk service.
- Elektronisk udbetalingsmeddelelse – vi forventer at afløse den månedlige udbetalingsmeddelelse med en elektronisk version. Det betyder, at man i stedet for at modtage et brev fra a-kassen selv skal logge sig ind på web-a-kassen og dér hente udbetalingsmeddelelsen,

web-a-kasse

når man ønsker det. Fordelene er gensidige. A-kassen sparer mange millioner i forsendelse og porto, penge som kan bidrage til at holde kontingentet nede. Man har som medlem et arkiv, hvor man kan hente sine udbetalingsoplysninger. Man behøver ikke længere at opbevare udbetalingsmeddelelserne i ringbind.

- Elektroniske halvårs-erklæringer til de efterlønsmodtagere, der plejer at indsende halvårs-erklæringer. Fordelen for efterlønsmodtagerne er, at man kan indsende sin erklæring fra en hvilken som helst computer, hvis bare man har sin pinkode. Hvis man får brug for hjælp første gang, kan man kontakte sin lokale a-kasse – se adresse og telefonnummer på hjemmesiden.
- Kontakt din a-kasse – vi regner med en ny service, hvis man vil skrive til a-kassen. Ved at logge ind på web-a-kassen kan man skrive til a-kassen via en sikker internetforbindelse. Man vil få svar på sine spørgsmål på samme måde. Vi arbejder på at kunne sende en e-mail eller en sms, når der er brev via web-a-kassen. ■

A-kassens callcenter – en udvidet service til dig

Hvis du har brug for at kontakte a-kassen uden for normal åbningstid, kan du ringe til vores callcenter på telefon 46 97 10 10.

Vi har åbent mandag til fredag kl. 16-20. Her kan du få hjælp, når du har brug for det.

På FOAs hjemmeside – www.foa.dk – kan du finde svar på de spørgsmål, der oftest stilles til a-kassen.

Ring og bliv medlem

Bliv medlem af FOAs a-kasse – det betaler sig. Mister du dit job, koster det dyrt at stå uden a-kasse.

Ring på telefon 46 97 37 00 mandag-torsdag kl. 08.30-20 og fredag kl. 16-20.

Vi klarer indmeldelsen pr. telefon.

Årsmøder og generalforsamlinger i 2010

PenSam afholder årsmøder og generalforsamlinger. Du kan finde dagsordener for møderne på www.pensam.dk/2010 senest 10 dage før.

PMF pension

PMF Pension forsikringsaktieselskab holder årsmøde **fredag den 12. marts 2010 kl. 09.00** i Svendborg.

Pædagogisk sektor

Pensionsordningen for den pædagogiske sektor holder årsmøde **tirsdag den 16. marts 2010 kl. 14.00** i Nyborg.

Portører

Pensionsordningen for portører og pensionskassen for portører holder årsmøde og generalforsamling **tirsdag den 16. marts 2010 kl. 09.00** i Nyborg.

De to møder holdes fælles.

Pension 90

Pension 90 holder årsmøde **tirsdag den 23. marts 2010 kl. 09.00** i Nyborg.

Trafikfunktionærer

Trafikfunktionærernes Pensionsordning og pensionskassen for trafikfunktionærer ved Hovedstadsområdets

Trafikselskab holder årsmøde og generalforsamling **tirsdag den 16. marts 2010 kl. 14.00** i Nyborg.

De to møder holdes fælles.

Social- og sundhedsgrupper

Pensionsordningen for social- og sundhedsgrupper og pensionskassen for sygehjælpere, beskæftigelsesvejledere, plejere og plejehjemsassistenter holder årsmøde og generalforsamling **fredag den 9. april 2010 kl. 09.00** i Nyborg. De to møder holdes fælles.

Ledere

Pensionsordningen for ledere holder årsmøde **tirsdag den 16. marts 2010 kl. 12.00** i Nyborg.

Har du forslag til dagsordenen, skal du sende dem senest **tirsdag 16. februar 2010** til PenSam, Direktionssekretariatet, Jørgen Knudsens Vej 2, 3520 Farum.

Amtsvejmænd

Pensionsordningen for amtsvejmænd m.fl. og pensionskassen for amtsvejmænd m.fl. holder årsmøde og generalforsamling **tirsdag den 16. marts 2010 kl. 12.00** i

Nyborg. De to møder holdes fælles.

Hvis du vil deltage i årsmøde eller generalforsamling i din pensionsordning/pensionskasse, skal du melde dig til senest fem dage før mødet. Det gør du ved at ringe på telefon 44 39 31 72 eller sende en mail til mam@pensam.dk. Alle deltagere får materiale med posten før mødet.

Er du rigtig klog?

Test din viden og vær med i lodtrækningen om et gavekort til Coop Danmark til en værdi af 250 kroner.

Vi trækker lod blandt de indsendere, der har svaret rigtigt på flest spørgsmål.

Alle svarene kan findes i dette nummer af *fag og arbejde*.

Send den rigtige rækkefølge af bogstaver til redaktionen@foa.dk senest den 14. februar og skriv quiz i emnefeltet.

Kun medlemmer af FOA kan deltage i lodtrækningen.

Vinderen af quizzen i *fag og arbejde* nr. 1 blev Bente Petersen, Svendborg.

1. Kvindernes internationale kampdag skal fejres her til foråret – hvilken dato?

- A. 20. februar
- B. 1. marts
- C. 8. marts

2. Hvor mange FOA-medlemmer har inden for det seneste år været udsat for vold, mobning eller chikane?

- A. En ud af fire
- B. En ud af seks
- C. En ud af ti

3. Hvis du er udsat for vold – hvor hurtigt skal du så anmelde hændelsen til politiet?

- A. Inden for 12 timer
- B. Inden for 24 timer
- C. Inden for 3 døgn

4. Hvor mange medarbejdere blev fyret fra Herlev Hospital onsdag den 13. januar?

- A. Ingen
- B. 78
- C. 136

5. Hvor mange penge har FOA Varde via deres løntjek fået Varde Kommune til at efterbetale FOA-medlemmer?

- A. 550.000 kroner
- B. 1.800.000 kroner
- C. 2.500.000 kroner

6. Kan man få et FOA-løntjek, hvis man er medlem af Kristelig Fagforening?

- A. Ja
- B. Nej

7. Hvilket mesterskab var apoteksportør Jørgen Jepsen indstillet til?

- A. Smilets mester
- B. Hverdagsmester
- C. Portørmeester

8. Hvad skal man gøre, hvis man gerne vil have FOAs nyheder om overenskomstforhandlingerne på det private område?

- A. Ringe til sin afdeling og fortælle dem sin mail-adresse
- B. Sende en sms til 1919 og skrive OK10 i beskeden
- C. Skrive til *fag og arbejde* og blive sat på en mailing-liste

9. Hvilket afrodisiakum er det eneste ufejlbarlige ifølge forfatteren Isabel Allende?

- A. Magt
- B. Chokolade
- C. Kærlighed

10. Hvor mange FOA-medlemmer får en fyreseddel om året?

- A. 9-10.000
- B. 10-12.000
- C. 14-15.000

LOPLUS-SHOP.DK: NYE VARER I SHOPPEN

Der er kommet nye stærke tilbud i LO Plus Shoppen. Du finder shoppen på www.loplus-shop.dk

Tilmeld dig
i dag på
www.loplus.dk

HVOR MEGET KAN DU SPARE?

Dit LO Plus kort giver dig rabat, når du handler. Jo mere du bruger kortet, desto mere sparer du. Med LO Plus Beregneren kan du beregne, hvor meget DU kan spare ved at bruge dit medlemskort til FOA hos nogle af de tusindvis af steder, hvor du får LO Plus-rabat. Se hvor meget du kan spare på www.beregner.loplus.dk

GLOBAL UNIVERSALKNIVE TIL KAMPAGNEPRIS

Global universalkniv G-1, 21 cm.

Vejl. pris 699,75 kr. Din pris 399,75 kr.

Global Universalkniv GS-2, 13 cm.

Vejl. pris 499,75 kr. Din pris 349,75 kr.

Global Kokkekniv Orientalisk G-4, 18 cm.

Vejl. pris 699,75 kr. Din pris 399,75 kr.

SPAR
op til
300 kr.

SPAR
501 kr.

SPAR
59 kr.

SAMSONITE – SPARK TROLLEY MEDIUM

Lækker medium trolley i 900D polyester med expander (63x41x27-32cm.), stort hovedrum med bagagestropper og ekstra mindre sidelomme med lynlås, i låg ekstra sektion med bagagestropper af elastik, på fronten 1 stort og 1 mindre lomme med lynlås, bærehåndtag på top og side, store hjul, kombinationslås. Str: (H:63 x L:41 x B:27-32 cm) Farve: Sort.

Vejl. pris 1.499,00 kr. Din pris 998,00 kr.

SAMSONITE – SPARK TOILETTASKE

Toilettaske i den flotte Spark-serie i 900D polyester og med ergonomisk greb, lukning med nøglelås. Str: (H:17 x L:28 x B:9 cm) Farve: Sort.

Vejl. pris 349,00 kr. Din pris 290,00 kr.

9%

Danske Kroer og hoteller

Få 9% rabat på hotelophold.
www.loplus.dk/krohotelet

Applus+ Bilsyn

Du får 9% rabat på syn og test.
www.loplus.dk/applus

Europcar

9% rabat på leje af bil ved betaling med LO Plus Guldkort.
www.loplus.dk/eurocar

10%

Nyt Syn – udvalgte butikker

Få 10% rabat ved kontantkøb. Kan ikke kombineres med andre tilbud eller ved køb på abonnement. Gælder kun på optikerverer hos Nyt Syn.
www.loplus.dk/nytsyn

Alka Forsikring

10% rabat på privatforsikringer, når du har en familieforsikring.
www.loplus.dk/alka

Skousen

10% rabat på alle skiltepriser, også tilbud- og udsalgsvare.
www.loplus.dk/skousen

20%

Choice Hotels Scandinavia AS

20% rabat på alle ophold i Norge og Sverige.
www.loplus.dk/choicehotels

Golden Wine

20% rabat på hele varesortimentet bestående af vin.
www.loplus.dk/goldenwine

**Nissan Note
fra 2.299 kr*.
Garmin GPS i
velkomstgave**

**Tilbuddet gælder så længe lager haves. Bilen kan fremstå med ekstraudstyr. Forbehold for pris-, afgifts- og renteændringer.*

NY BIL FOR 2.299 KR MDL.

Hos Nordania Leasing kan du lige nu lease Nissan Note 1.4 Visia til 2.299 kr. mdl. og 1.5 dCi Visia (Diesel) til 2.399 kr. mdl. med 20.000 i udbetaling og 15.000 km årligt i 3 år. Ydelsen er inkl. service, assistance, standarddæk, metallak og levering, men eksklusive grønne afgifter og forsikring.

Se mere på www.loplus.dk/nordania

**Nissan Note fra 2.299 kr*.
Garmin GPS i velkomstgave**

REJSETASKE SERGIO

Smart rejsetaske Sergio fra Stokvis Connection. Rejsetasken er specialproduceret i blødt sort kalveskind i rigtig god kvalitet og leveres med skulderrem. Her får du kvalitet til den bedste pris på markedet.

Vejl. pris 2.500,00 kr. Din pris 699,00 kr.

**SPAR
1.801 kr.**

Praktiske oplysninger

- 1 Har du mistet dit medlemskort til FOA – og dermed også dit LO Plus rabatkort – kan du genbestille et kort på tlf. 70 10 20 60.
- 2 Ved at vise dit kort eller oplyse dit kortnummer kan du få rabat og fordele i mere end 1.500 steder i Danmark.
- 3 Du kan tilmelde dig nyhedsbrevet fra LO Plus på www.loplus.dk. Så bliver du løbende opdateret om nye steder, hvor du kan få rabat.
- 4 Læs mere om LO Plus Guld kort på www.loplus-guld kort.dk. Medlems-, rabat- og betalingskort i ét.

**SPAR
901 kr.**

SUPER TILBUD! CRAFT ZENITH JAKKE

Jakken som slår det meste!

Gore Windstopper, der giver den bedste vindtæthed samt fugttransport.

En jakke man kan bruge både i byen og i sneen. Vind-/snefang som kan lynes ud.

Reflexpiping, aftagelig hue og skjulte lynlåse i siderne for ekstra ventilering.

Herre: str. XS-XXL, farve rød Dame: str. S-XL, farve lime.

Vejl. pris 2.000,00 kr. Din pris 1.099,00 kr.

og vi har seks vindere!

Knud Verner Knudsen
 Slagelsevej 205
 Guderup
 4700 Næstved

Mona L. Bødtker
 Bøgevej 7
 9370 Hals

Børge E. Nielsen
 Højstrupparken 43, 1.tv.
 2665 Vallensbæk Str.

Ingrid Jespersen
 Kuhlausvej 9
 7500 Holstebro

Ragna Boklund
 Nybøl Allé 7
 2770 Kastrup

Karen Bahr
 Warmingsgade 16
 6000 Kolding

vinderne kan vælge imellem

1 Sportstrøje med lynlås (S-XXXL)

2 Ur. med urkæde

3 Caps. A: gråt logo – B: rødt logo

4 Sports t-shirt (S-XXL)

5 USB-stik med logo

6 Pung. A: herre – B: dame

7 Paraply. A: regnbue – B: sort

8 A: Rygsæk. B: Shopper.

9 Jakke – windbreaker sort str.: S-XXXL

Send løsningen

Skriv løsningen (de gule felter) til mlx@foa.dk eller send et brev til: Mark Nixon, *fag og arbejde*, Staunings Plads 1-3, 1790 København V. Mærk kuverten »krydsord«.

Husk at skrive hvilken præmie, nummer, bogstav og evt. størrelse, du ønsker dig. God fornøjelse! Vi skal have løsningen senest den 17. februar

Løsning på opgaven i *fag og arbejde* nr. 1. 2010

Hvis du bliver fyret

FOTO: FINN OLSEN

Afskedigelse. Sørg altid for at søge råd i din FOA-afdeling, hvis en afskedigelse er på vej. Måske har din arbejdsgiver handlet usagligt, og så gælder det om at rykke hurtigt.

Desværre, du er opsagt. Den ubehagelige besked får omkring 10-12.000 FOA-medlemmer hvert år.

Nedskæringer, sygdom, samarbejdsproblemer – begrundelserne varierer, men uanset hvad skal du ikke finde dig i at blive afskediget, hvis arbejdsgiveren ikke har en saglig begrundelse.

En facitliste over, hvornår en afskedigelse er usaglig, findes ikke, men der er nogle retningslinjer, som FOA bruger til at vurdere, om man skal føre en sag eller ej.

Når der bliver skåret ned

Bliver du afskediget på grund af mangel på arbejde, er det som udgangspunkt en saglig begrundelse, men spørgsmålet er, om der reelt er arbejdsmangel.

Er du eksempelvis pædagogmedhjælper i en daginstitution, der lukker, så findes der formentlig en ledig pædagogmedhjælperstilling et andet sted i kommunen.

»Vores udgangspunkt er, at man er ansat i kommunen og ikke i den pågældende institution. Derfor vil vi fastholde, at kommunen er forpligtet til at tilbyde et andet job, når begrundelsen er arbejdsmangel. Med de store kommuner, vi har fået, vil det ofte være muligt,« siger chefjurist i FOA, *Ettie Trier Petersen*.

Når du er syg

Sygdom er en lovlig fraværsgrund, men arbejdsgiveren kan godt bruge længere tids sygdom som begrundelse for at afskedige dig. I sådanne sager spiller alder og anciennitet en væsentlig rolle, forklarer *Ettie Trier Petersen*.

»Tolerancen fra arbejdsgiverens side skal ifølge retspraksis være større, hvis det drejer sig om en sygemeldt medarbejder med mange års ansættelse end en medarbejder, der har været ansat i kort tid. Men det vil altid være et konkret skøn, der afgør, om vi går videre med sagen.«

Hvis du ikke passer dit arbejde

Hvis arbejdsgiveren kan bebrejde dig noget i forbindelse med udførelsen af dit arbejde, er der tale om en disciplinær afskedigelse.

For at en sådan afskedigelse skal være saglig, skal du normalt have fået en skriftlig advarsel, som beskriver, hvad arbejds-

giveren ikke vil acceptere, og hvilken adfærd man forventer.

Kun hvis du ikke efterlever den skriftlige advarsel, vil arbejdsgiverens næste skridt kunne være en fyring.

Arbejdsgiveren vil kun kunne bortvise dig, hvis der er tale om grov misligholdelse fra din side. Du bør straks henvende dig til afdelingen, hvis du bliver bortvist.

Gå straks til FOA

Hvis din leder på nogen måde tilkendegiver, at du kan risikere en afskedigelse, bør du med det samme kontakte din tillidsrepræsentant og FOA-afdeling for at få vurderet forholdet.

Som offentligt ansat skal du partshøres, inden du kan afskediges. Du bør bede din afdeling om hjælp til at skrive dit parts-høringsbrev.

Hvis opsigelsen ikke opfylder lovgivningens og overenskomstens krav, kan FOA – på dine vegne – tage kontakt til arbejdsgiveren. Giver det ikke positivt resultat, vurderer du sammen med FOA, om sagen bør afprøves i det fagretlige system eller ved domstolene. I så fald fører FOA sagen for dig.

Når du har henvendt dig til din FOA-afdeling, vil der højst gå tre dage, før du får et forslag til, hvad FOA kan gøre i din sag. ■

Dronning Ingrid's Hospital

Psykiatrien i Nuuk søger vikarer for sundhedsassistenter/ social - sundhedsassistenter

Da vores fastansatte sundhedsassistenter skal gennemgå et efteruddannelsesforløb, er der i Psykiatrisk Område ved Dronning Ingrid's Hospital i Nuuk, 5 vikariater som SA/SSA ledige til besættelse i perioden 1. januar 2010 til 1. juni 2010, og igen fra 1. august 2010 til medio december 2010.

Psykiatrisk afdeling

Dronning Ingrid's Hospital fungerer som lokalt hospital for befolkningen i Nuuk, og som landshospital for det øvrige Grønland.

Psykiatrisk Afdeling modtager patienter fra hele Grønland, og behandler alle former for sindslidelser.

Afdelingen er en åben akut modtageafdeling med 10 sengepladser samt et skærmet afsnit med yderligere 2 sengepladser. Der er endvidere 7 dag-patientpladser i afdelingen.

Psykiatrisk Afdeling arbejder tværfagligt og efter miljøterapeutiske principper. Der er til afdelingen knyttet en fysioterapi samt en ergoterapi med værksted.

Distriktspsykiatrien i Nuuk

Distriktspsykiatrien, der er en del af Psykiatrisk Område, har til huse i lokaler uden for, men med tætte relationer, og i gå afstand fra hospitalet. Der er ansat 3 sundhedsassistenter og 2 sygeplejersker, heraf den ene sygeplejerske som leder af Distriktspsykiatrien.

Der lægges stor vægt på den opsøgende og forebyggende funktion, ligesom der samarbejdes tæt med blandt andet Kriminalforsorgen, kommune samt en række institutioner i Nuuk. Til Distriktspsykiatrien er endvidere tilknyttet psykiatere, psykologer, fysioterapeut, ergoterapeut samt socialrådgiver.

Vi søger modne og robuste sundhedsassistenter/social- og sundhedsassistenter, som kan arbejde struktureret i pressede situationer, bevare overblikket, og som har erfaring i og interesse for det psykiatriske behandlingsområde.

Vi forventer at du:

- Er uddannet sundhedsassistent/social- og sundhedsassistent
- Gerne dobbeltsproget
- Har gode samarbejdsevner
- Har interesse for mennesker med sindslidelser, og erfaring fra specialet
- Vil medvirke til at præge den faglige udvikling i området

Vi kan tilbyde at:

- Du kommer til at indgå i et tværfagligt miljø, hvor der arbejdes med kontaktpersonordning
- Du får et arbejde der blandt andet består i miljøterapeutiske tiltag, vurdering og optræning af daglige færdigheder samt opsøgende og forebyggende initiativer.
- Du får gode muligheder for kollegial vejledning, og der tilbydes løbende supervision af psykolog
- En afdelingsledelse, der lægger vægt på personaleudvikling, kvalitet, sikkerhed og et godt arbejdsmiljø.
- Personalesupervision og uddannelsesmuligheder ved psykiatriens interne undervisningsafdeling, herunder undervisning i sygdomslære, miljøterapi og den medikamentelle behandling.

Da vi vægter en ligelig kønsfordeling i personalegruppen, opfordres både mænd og kvinder til at søge stillingerne.

Løn og ansættelsesforhold:

Sker i henhold til gældende overenskomst mellem Naalakkersuisut og Sundhedsassistentit Peqatigiiffiat

REJSE OG BOLIGFORHOLD:

Ved fastansættelse ydes fri tiltrædelsesrejse og bohaveflytning for den ansatte og dennes ægtefælle eller dermed ligestillede samt børn under 18 år fra Danmark, Norge, Sverige, Island og Færøerne til Grønland, og efter 3 års ansættelse fri fratrædelsesrejse og bohaveflytning retur.

Der stilles bolig til rådighed for hvilken der betales efter gældende regler.

NÆRMERE OPLYSNINGER:

Samt informationsmateriale kan indhentes hos oversygeplejerske Ulrik Gad Andresen, e-mail ugan@peqqik.gl eller på telefon (+299) 34 48 00 efter kl. 12.30 dansk tid.

Besøg også sundhedsportalen på adressen www.peqqik.gl med links til relevante instanser og organisationer.

ANSØGNING BILAGT:

Kopi af eksamensbevis, CV samt dokumentation for tidligere ansættelser og referencer sendes til:

Styrelsen for Sundhed og Forebyggelse

Personaleadministrationen, Postboks 1230, 3900 Nuuk

Ansøgning bedes tillige vedlagt bolig-, reference- og oplysningsskema samt MRSA-erklæring i udfyldt stand.

Skemaerne rekvireres fra Personaleadministrationen, Postboks 1230, 3900 Nuuk, telefon (+299) 34 43 84, e-mail shv-pers-adm@peqqik.gl

Ansøgningsfrist: Torsdag 4. marts 2010

Dronning Ingrid's Hospital er et moderne hospital, der udover landssygehusfunktioner yder speciallægeassistance til Grønlands 16 sundhedsdistrikter.

Hospitalet råder over 186 sengepladser fordelt på almenkirurgisk, orthopædkirurgisk, gynækologisk/obstetriske øjen-, øre-, -næse-, -hals-, dermatovenerologisk, almenmedicinsk, intensiv med tilknyttet kirurgisk dagafsnit samt psykiatrisk speciale.

Hospitalet har tillige et Kirurgisk ambulatorium, en øjenklinik, en daghospital-/patienthotelfunktion samt operations-, røntgen- og anæstesiaafdeling.

Skade-modtagelse og almenlægepraksis med selvstændig ledelse er i samme bygningskompleks som hospitalet.

I forbindelse med etablering af *Center for Sundhedsuddannelser*, har fastansatte i sundhedsvæsenet i Grønland fået en vifte af tilbud om kurser og efteruddannelser.

Oplev en mere effektiv rekruttering

af social- og sundhedspersonale - gå i *fag og arbejde*

Ved at annoncere i *fag og arbejde* rammer du mere præcist, når du ønsker at ansætte personale inden for social og sundhedssektoren.

Annoncer i *fag og arbejde* læses hver gang af mere end 100.000 medlemmer, som modtager bladet på deres privatadresse 11 gange årligt.

Få mere at vide og få hjælp til din annonce.

Kontakt
Dansk Mediaforsyning
på tlf. 7022 4088
eller på email
foastilling@dmfnet.dk

Vi sidder parat ved både telefon og email.

Udgiver

FOA
FAG OG ARBEJDE

www.foa.dk/fagbladet

Social- og sundhedsass.

ORLOGSSTILLING, 1 ÅR VEGA BOLIGER HELSINGE 37 TIMER

Erfaring med at arbejde med andre menneskers behov og ønsker er en fordel. Og det er absolut ingen hindring med en god portion humoristisk sans og et generelt positivt livssyn.

Vores beboere er voksne mellem 30 og 50 år med autisme. Arbejdstiden ligger mellem 7.30 og 23 med vagt hver 2. weekend. Hør mere hos forstander Anette Crillesen på 48 76 54 00. Se også vega-vega.dk.

Fristen er 18. februar, vi holder samtaler i uge 8.

 Læs mere om jobbet og send din ansøgning online på www.gribskov.dk/job

Vi mangler social- og sundhedsassistenter, sygehjælpere og social- og sundhedshjælpere

ActivCare®
Vikarer til hele sundhedssektoren

København	☎ 70 20 30 00	Aalborg	☎ 96 31 80 71
Roskilde	☎ 46 31 01 20	Odense	☎ 63 12 80 00
Århus	☎ 86 13 24 44	Kolding	☎ 75 10 12 80

www.activcare.dk

Besøg vores hjemmeside og ring og få en snak om dine muligheder for at blive vikar hos det foretrukne vikarbureau inden for sundhedssektoren.

☎ **39 69 10 89**

www.personalegruppen.dk

Hvem læser din stillingsannonce i fag og arbejde?

Det gør næsten hvert andet medlem!

- og jo mere du gør ud af den, desto flere læser den...

På www.dmfnet.dk kan du se en række gode råd til brug for udformning af annoncen. Tryk blot på knappen *Gode råd*.

Du kan også maile til os på kontakt@dmfnet.dk eller ringe til os på 70 22 40 88.

Primærleverandør til Region Sjælland!

Vi har vundet store dele af primærleverancen indenfor **somatikken** og **psykiatrien** i **Region Sjælland**, vi har derfor mange spændende opgaver til dig, der er:
SOSU-assistent, SOSU-hjælper, sygehjælper, sygeplejestuderende eller plejer.

Vi har også vagter i primær plejen i **Gentofte Kommune!**

Ring og hør nærmere på: **46 32 45 33**, eller gå ind på vores hjemmeside: www.danacare.dk - Vi glæder os til at høre fra dig!

www.danacare.dk • info@danacare.dk

Få en ny uddannelse!

week-end hold

Kropsmassør-uddannelsen starter 5. feb. 2010 og Zoneterapeut-uddannelsen 19. feb. 2010.
Kom til infomøde onsdag 6. jan. 2010 kl. 19:00.

Bestil udførligt program på 3257 3259 eller info@naturmedicinsk.dk

Læs mere på www.naturmedicinsk.dk

Naturmedicinsk Kursuscenter

Bodenhoffs Plads 8 • 1430 København K

30 år i branchen – din garanti for professionelle uddannelser

Hjælp til annoncering?

Se www.dmfnet.dk

Du kan også maile til os på info@dmfnet.dk eller ringe til os på 70 22 40 88.

Brønderslev

Seniorklubben afholder ordinær generalforsamling 23. februar (bemærk ændret dato) kl. 14 i Grønnegade 21. Dagsorden ifølge lovene. På valg: Næstformand Bjarne Jensen, sekretær Christa Jensen, bestyrelsesmedlem Lillian Nielsen, bestyrelsesmedlemmer Anna Lise Ketler og Else Poulsen. Forslag, der ønskes behandlet, skal skriftligt fremsendes til formanden senest 15. februar. Venlig hilsen p.b.v. *Ellen Hermansen*

Holstebro

Faggruppeklubben for dagplejere inviterer 23. februar kl. 19 klubben på tur til livsstilshøjskolen i Gudum. En højskole med mulighed for udvikling og vejviser for varige livsstilsændringer. På skolens kurser lægger man vægt på at give kursisterne øget livsindhold, større livsglæde og selvindsigt. Klubben er vært ved kaffe og brød. Bus afgår fra FOA Holstebro kl. 18.15 og fra Løvbjerg i Struer kl. 18.35. Max. antal: 40 personer. Tilmelding senest 12. februar på tlf. 46 97 14 14. Bemærk ændret dato end i *For os alle*. Venlig hilsen bestyrelsen v. formand *Anita Jensen*

Horsens

Sektorgeneralforsamling afholdes 23. marts på Scandic Bygholm Park, Horsens. Læs nærmere om det i lokalnyt, som udkommer først i februar.

Hjørring

Sektorgeneralforsamlinger 10. marts kl. 19 på Vendelbohus i Hjørring. De fire sektorer starter med fællesspisning kl. 18, hvortil tilmelding er nødvendig på afdelingens tlf. 46 97 13 46 senest 1. marts. Herefter afvikles generalforsamlingerne sektorvis og starter kl. 19.

Social- og Sundhedssektoren. Dagsorden ifølge lovene. Indkomne forslag skal være sektorformand Ingrid Mose i hænde senest 24. februar.

Teknik- og Servicesektoren. Dagsorden ifølge lovene. Indkomne forslag skal være sektorformand Svend Jensen i hænde senest 24. februar.

Pædagogisk Sektor. Dagsorden ifølge lovene. Indkomne forslag skal være sektorformand Jane Sommergreen i hænde senest 24. februar.

Kost- og Servicesektoren. Dagsorden ifølge lovene. Indkomne forslag skal være sektorformand Hanne Jensen i hænde senest 24. februar.

Mariagerfjord

Seniorklubben afholder generalforsamling 3. marts kl. 13.30 på Teaterrestauranten, Hobro. Dagsorden ifølge lovene. På valg: Formand Birthe Jensen, bestyrelsesmedlemmerne Aase Wilhelmsen og Annelise Jensen samt suppleanterne Edith Frederiksen og Ingelise D. Jørgensen. Indkomne forslag sendes skriftligt til afdelingen senest 4 dage før generalforsamlingen. Efter generalforsamlingen er der gratis bankospil. *Venlig hilsen bestyrelsen*

Pædagogisk Sektor. Bowling 9. marts kl. 18 i Hobro Bowlingcenter. Der vil blive en egenbetaling på 75 kr. Kom og få en hyggelig aften sammen med dine kollegaer. Bindende tilmelding senest 1. marts. *Venlig hilsen Pædagogisk Sektor*

Silkeborg-Skanderborg

Pensionsrådgivning. Som en service for medlemmerne vil en pensionsrådgiver fra PenSam være til rådighed for medlemmerne på FOA-kontoret, Dalgasgade 24, Silkeborg 8. og 22. februar kl. 12-14.30. Hvis du ønsker at tale med vejlederen, kan du træffe aftale om tidspunkt på tlf. 46 97 20 20.

Seniorklubben afholder generalforsamling med frokost og bankospil 22. marts kl. 12 i FOA Huset, Dalgasgade 24, Silkeborg. Husk pakke til 25 kr. Tilmelding senest 8 dage før på tlf. 46 97 20 20.

Skive

Seniorklubben. Generalforsamling 25. februar kl. 13 i FOAs mødelokale Slotsgade 1. sal. Der serveres en let anretning, kaffe m/brød og lidt underholdning. Husk tilmelding senest 19. februar. Dagsorden ifølge lovene og forslag skal være formanden i hænde senest 8 dage før generalforsamlingen. Underholdning efter generalforsamlingen.

Sønderborg

Seniorerne. Rettelse: Genbrug med Røde Kors 8. april kl. 14. Her kan man forny sin garderobe. Tilmelding 11.-19. marts.

Viborg

Generalforsamling i afdelingen 22. marts kl. 18, hvor vi starter med spisning i Tinghallen, Viborg. Dagsorden ifølge lovene. På valg: Næstformand Vibeke Pedersen, afdelingskasserer Gert Erik Boller, faglig sekretær Tune Boss, bestyrelsesmedlemmerne Anna Margrethe Elgaard, Jane Buchholzer og Lotte Hesselberg (modtager genvalg) samt valg af bilagskontrollant Henry Andersen (modtager ikke genvalg). Forslag – herunder forslag til valg – skal være afdelingen i hænde senest 2 uger før generalforsamlingen. På grund af traktement er der tilmelding til generalforsamlingen senest 11. marts til FOA v/Lone Jensen på telefon 46 97 30 30. Der er kun adgang ved forevis-

ning af gyldigt medlemskort. Såfremt medlemskortet er bortkommet fås et nyt ved henvendelse i afdelingen. Pensionister har adgang mod forevisning af adgangskort, som vil blive fremsendt. *Afdelingsbestyrelsen*

Social- og Sundhedssektoren. Generalforsamling 22. marts kl. 16.30-18 i Tingstedet, Tinghallen Viborg. Dagsorden ifølge lovene. Valg: Regionshospitalet Viborg, Skive, Kjellerup (ingen på valg), ældreområdet (ingen på valg) og psykiatriområdet (Birthe Olesen modtager ikke genvalg). Vær opmærksom på at generalforsamlingen afsluttes med spisning, som foregår i Tinghallen forud for afdelingsgeneralforsamlingen, der starter kl. 19. Forslag – herunder forslag til valg – skal være sektoren eller sektorformanden i hænde senest 2 uger før generalforsamlingen. På grund af traktement er der tilmelding senest 11. marts til FOA v/Lone Jensen på telefon 46 97 30 30. Der er kun adgang ved forevisning af gyldigt medlemskort.

Lillebælt

Faggruppen for social- og sundhedsassistenter. Klubgeneralforsamling afholdes 4. marts kl. 18 i FOA Lillebælt, Middelfart. Klubben er vært ved et lettere traktement efter generalforsamlingen. Tilmelding skal ske senest 1. marts til Inge Thode tlf. 22 18 12 29. Dagsorden ifølge lovene. Forslag – herunder forslag til valg samt hvilke poster, man ønsker at opstille til – skal indsendes senest 8 dage før generalforsamlingen. På valg: Kasserer Kirsten Bolvig, bestyrelsesmedlem Jytte Korsgaard, bestyrelsesmedlemssuppleant Sasja Sørensen, bilagskontrollant Kirsten Mikkelsen og bilagskontrollantsuppleant Hanne Nymark (alle modtager genvalg).

Odense

Generalforsamling i Arbejdsledernes Klub tirsdag den 20. april kl. 17.30 hos FOA Odense. Dagsorden ifølge lovene. Efter generalforsamlingen er der en bid brød og et par øl, så tilmelding er nødvendig senest 15. april.

Social- og Sundhedssektoren. Generalforsamling 16. marts kl. 19 i Marienlystcentret, Windelsvej 138, Odense. Dagsorden ifølge lovene. På valg: Bestyrelsesmedlem Sonja Vind, Ken Asmus, Christina Bank og Anja Rosenlund (alle modtager genvalg) samt 1. suppleant. Forslag skal være sektoren i hænde senest 2. marts. Ved personvalg kan der ved fremmøde i afdelingens åbningstid skriftligt afgives stemme fra og med 10.-16. marts kl. 12. Der vil være lidt at spise fra kl. 18. Deltagelse i spisningen forudsætter tilmelding

på tlf. 46 97 18 00 eller via mail til odense@foa.dk senest 10. marts.

Seniorgruppe Y. Generalforsamling 16. februar kl. 10-13. På valg: Formand Inge Egeberg, bestyrelsesmedlemmerne Jenny Nielsen og Margit Mønster, kasserer Gerda Kragh Nielsen og bilagskontrollant Grethe Justesen. Efter generalforsamlingen er der 2 halve stk. smørrebrød, 1 øl eller vand samt hyggesnak og lotteri. Tirsdag 2. marts kl. 10-12 får vi besøg af sangerinden med den smukke stemme – Helle Lyng – som synger sange, vi alle kender. Kl. 9.30 er der indbetalinger til Helle Lyng: 25 kr., til Givskud: 335 kr. for medlemmer og 435 kr. for ikke-medlemmer. Tilmelding til Bazaren af hensyn til rundvisning. Onsdag 3. marts kl. 14-17 er der fælles generalforsamling. På valg: Formand Grethe Bahn, bestyrelsesmedlemmerne Kirsten Gertsen, Gerda Kragh Nielsen og Dagny Petersen, suppleant Tove Hansen, bilagskontrollant Keld Rasmussen samt bilagskontrollant Gerda Kolster. Bagefter er der kaffe og lotteri. 16. marts kl. 10-? er der besøg på Bazaren, hvor vi mødes ved hovedindgangen. Leif vil tage imod os og lave en rundvisning. Det tager ca. en halv time. Der kan stilles spørgsmål, og derefter er tiden vores egen. Der kan spises flere spændende steder eller drikkes en kop kaffe. Vi bestemmer og betaler selv. Bazaren er et stort og spændende sted, hvor der bl.a. kan købes

mange specialiteter. 17. marts kl. 14-17 i Fællesklubben får vi besøg af pensioneret læge og humorist Ole Helmig. *Hilsen gruppe Y, Inge Egeberg*

Seniorgruppe D. Generalforsamling 11. februar kl. 14 på Tolderlundsvej 7 ifølge klubbens love. Forslag skal være bestyrelsen i hænde senest 1. februar. 3. marts kl. 14 har Fællesklubben generalforsamling i Vesterbro 120. Der skal vedtages ændringer i lovene. 11. marts kl. 12.30 på Tolderlundsvej 7 afholdes forårets bankospil – husk madpakker. Spillet begynder kl. 13.30. Der spilles om de sædvanlige gode gevinster. Der er amerikansk lotteri i kaffepausen. Kom og vær med, så vi kan hygge os sammen. 8. april kl. 14 på Tolderlundsvej 7 får vi besøg af Johs. Nørregaard Frandsen, institutleder på Odense Universitet. Han vil holde et foredrag med titlen *Krøniketid til sms-samfund*. Vi håber, mange møder op til dette spændende foredrag. *Bestyrelsen*

Pædagogisk Sektor. Generalforsamling 15. marts i Vesterbro 120, Odense. Faggrupper: Dagplejere, dagplejeledere, stedfortrædere, souschefer, assistenter, centrale pladsansvare, pædagogiske konsulenter og omsorgsmedhjælpere. Vi starter med spisning kl. 18, og kl. 19 er der foredrag om motivation/arbejdsglæde ved peptalkeren Thomas Grønne. Kl. 20: Generalforsamling. Dagsorden ifølge lovene. På valg: Besty-

relsesmedlemmerne dagplejer Susanne Jespersen, Bodil Jørgensen og Anette Lykke Jensen (modtager genvalg) samt en bestyrelsessuppleant dagplejer Hanne Jørgensen (modtager genvalg). Forslag skal indsendes skriftligt og være sektoren i hænde senest 1. marts kl. 12. Ved personvalg kan der ved fremmøde i afdelingen skriftligt afgives stemme fra 4 hverdage før generalforsamlingen. Stemmeafgivelse i afdelingen afsluttes generalforsamlingsdagen kl. 12. Af hensyn til bespisning bedes du tilmelde dig på tlf. 46 97 18 00 eller mail odense@foa.dk senest 9. marts. *På sektorbestyrelsens vegne, sektorformand Alice Due*

Kost- og Servicesektoren. Generalforsamling 25. marts kl. 19 i Salen, FOA, Vesterbro 120, med mulighed for spisning kl. 18. Dagsorden ifølge lovene. På valg: Formand Gitte Marnil, bestyrelsesmedlemmerne Annette Bredal Jensen, Gitte Razniak (modtager genvalg), Vibeke Larsen (modtager ikke genvalg) samt 2 suppleantposter. Valg af faggrupperepræsentanter for en 3-årig periode: Faggruppe 1 – Køkken – Hanne Hansen (modtager ikke valg), Faggruppe 2 – Rengøring – (vakant), Faggruppe 3 – Stat – Guri Kølle (modtager valg), Faggruppe 4 – Kantineledere – (vakant), Faggruppe 5 – Rengøringsledere – Hanne Jørgensen (modtager valg), Faggruppe 6 – Højskole/kantine – (vakant), Faggruppe 7 – Serviceassistenter – Hanne Lenskjold (modtager ikke valg) og Faggruppe 8 – Vas-

Lederuddannelse

– så du kan sætte dagsordenen

Aldrig før har der været så meget brug for ledelse. Og for dig som leder.

Dine chefer kræver mere effektivitet

Dine medarbejdere kræver mere tid

Borgerne og brugerne kræver mere kvalitet

Kravene til velfærdsydelse øges hele tiden, og hverdagen for mellemliderne i den offentlige sektor bliver stadig mere kompleks.

Derfor har FOA været med til at sikre, at offentlige ledere har ret til uddannelse. Nu tilbyder FOA sammen med

Professionshøjskolen UCC praksisnær uddannelse – modulet Fagprofessionel Ledelse. Se mere på www.foa.dk/lederuddannelse

Det er spændende at være leder. Vi giver dig redskaberne til god ledelse.

keriarbejdere – (vakant). Forslag skal indsendes skriftligt og være sektoren i hænde senest 11. marts. Ved personvalg kan der ved fremmøde i afdelingen, i åbningstiden eller efter aftale, skriftligt afgives stemme fra 4 hverdage før til generalforsamlingsdagen kl. 12 (21/3-25/3). Der vil være mulighed for at deltage i spisningen, som starter kl. 18. Tilmelding på tlf. 46 97 18 00 eller på mail: odense@foa.dk senest 18. marts. Til selve generalforsamlingen, som starter kl. 19, kræves ikke tilmelding. *På bestyrelsens vegne, Gitte Marnil*

Svendborg

Afdelingsgeneralforsamling 16. marts kl. 18.30 i FOA Svendborgs mødelokaler, Møllergade 56, Svendborg. Der er buffet fra kl. 17.30. Generalforsamlingen starter kl. 18.30. Dagsorden – se i afdelingsbladet.

Frederikssund

Foredrag ved Jens Jensen, Skovlunde. Han kommer og fortæller og viser billeder – På rejse i et spansk hjørne, Catalonien – 17. februar kl. 13.30 i FOA Huset. 17. marts kl. 13.30 i FOA Huset er der generalforsamling og bankospil. Dagsorden ifølge lovene. Indkomne forslag skal være bestyrelsen i hænde senest 14 dage før generalforsamlingen. 14. april kl.

13.30 i FOA Huset er der Cafedag, hvor Humlepigerne underholder med sange fra Bakken. De bliver akkompagneret af guitarspil. Kom og smag på bestyrelsens hjemmebag til kaffen og nyd det musikalske indslag.

Guldborgsund

Generalforsamling i Nykøbing F. afdeling 25. marts kl. 19 i Nykøbing F. Hallen. Dagsorden ifølge lovene. Af hensyn til spisning bedes tilmelding ske til afdelingen senest 5. marts kl. 12 på tlf. 46 97 17 50. *Venlig hilsen afdelingsformand Mogens Larsen*

Pædagogisk Sektor. Generalforsamling 25. februar kl. 18.30 i Kikkobaren, Vendsysselvej 9, Nykøbing F. Dagsorden ifølge vedtægterne. Indkomne forslag, herunder kandidater til næstformandsposten, skal være afdelingen i hænde senest 14 dage før generalforsamling og øvrige forslag 8 dage før. Der bydes på lidt at spise og drikke – tilmelding 25. januar-19. februar på tlf. 46 97 17 50. *Venlig hilsen sektorformand Jens-Erik Bosen*

Midtsjælland

Edb-kurser foråret. Begynderkursus 2., 9., og 16. marts og 6., 13., og 20. april. Hjemmesidekursus 4., 11. og 18. maj. Tilmelding til afdelingen. **Festligt foredrag** med den kendte kok Nikolaj Kirk 11. marts på Selandia på Willemoesvej 4, Slagelse. Pris for medlemmer: 100 kr. Pris for ledsager: 150 kr.

Der kan kun medbringes en ledsager pr. medlem. Tilmelding via hjemmesiden.

Generalforsamling 20. april på Ankerhus, Slagelsevej 70, Sorø. Vi starter med spisning kl. 18, hvortil der kræves tilmelding til afdelingen senest 13. april. Dagsorden ifølge lovene.

Spændende studietur til Polen 16.-20. maj. Læs mere på www.foa.dk/midtsjaelland

Social- og Sundhedssektoren. Ekstraordinær generalforsamling 28. april kl. 19 på Japanvej 2, Slagelse. Dagsorden: Valg af ny sektorformand. Forslag til kandidater skal være sektoren i hænde senest 6. april.

Nordvestsjælland

Generalforsamling i afdelingen 23. marts kl. 19 i Vig Forsamlingshus. Dagsorden ifølge lovene. Der er spisning fra kl. 18, hvorfor tilmelding er nødvendig senest 12. marts kl. 12. P.b.v. *afdelingsformand Jutta Larsen*

Er du opdateret?

Tilmeld dig FOAs nyhedsbrev:
www.foa.dk/nyhedsbrev

Vindere i MedlemsPulsen

Hver måned trækker vi lod blandt deltagerne i FOAs medlemspanel, MedlemsPulsen. Hovedpræmien er ét weekend-ophold for to på et Comwell-hotel i Danmark.

Har du endnu ikke tilmeldt dig MedlemsPulsen, kan du stadig nå det. Du skal være medlem af FOA – Fag og Arbejde, have en e-mail-adresse og så skal du have tid og lyst til at deltage i 4-8 undersøgelser hvert år.

Du bliver deltager ved at gå ind på www.foa.dk/medlemspulsen og besvare en række spørgsmål. Vinderne i december er:

Weekend-ophold

Jonna Nybo, Bjergparken 10, 9800 Hjørring

Gavekort a 250 kroner til Coop

Gitte Munch, Ravnsvej 17, 4840 Nørre Alslev
Marianne Stenalt, Hybenvej 37, 4291 Ruds Vedby
Annette Larsen, Morelvang 32, 3550 Slangerup
Margit Pedersen, Elbækvej 41, 7980 Børkop
Lene Jensen, Stauningvej 43, 6900 Skjern

Vinderne får direkte besked.

fag og arbejde
fagbladet for FOA

Sidste frist

for aflevering af stof til afdelinger og klubber

Blad:	Sidste frist	Udkommer
april 2010	4. marts	08. april
maj 2010	7. april	6. maj
juni 2010	4. maj	3. juni

Teksten må være redaktionen i hænde på afleveringsdagen SENEST med morgenposten

Staunings Plads 1-3,
 1790 København V.

 Telefon: 46 97 26 26
 Telefax: 46 97 23 00
 www.foa.dk
Kontortid:
 Mandag-torsdag: 8:30-16:00
 Fredag: 8:30-15:00
PenSam
 Jørgen Knudsens Vej 2,
 Postboks 282,
 3520 Farum

 Telefon: 44 39 39 39
 Telefax: 44 39 39 40
 www.pensam.dk
FOA-afdelinger:

Afd. 1:	46 97 11 00
foa1@foa.dk	
Bornholm:	46 97 33 13
bornholm@foa.dk	
Brønderslev:	46 97 10 30
broenderslev@foa.dk	
Esbjerg:	76 10 93 50
esbjerg@foa.dk	
Frederikshavn:	46 97 11 70
frederikshavn@foa.dk	
Frederikssund:	46 97 12 00
frederikssund@foa.dk	
Guldborgsund:	46 97 17 50
guldborgsund@foa.dk	
Herning:	46 97 12 60
herning@foa.dk	
Hjørring:	46 97 13 46
hjoerring@foa.dk	
Holbæk:	46 97 14 00
holbaek@foa.dk	
Holstebro:	46 97 14 14
holstebro@foa.dk	
Horsens:	46 97 14 55
horsens@foa.dk	
Kolding:	46 97 15 76
kolding@foa.dk	
KLS:	46 97 15 00
cls@foa.dk	
Køge:	46 97 16 00
koege@foa.dk	
Lillebælt:	46 97 36 10

lillebaelt@foa.dk	
Lfs:	35 44 45 46
lfs@lfs.dk	
Lolland:	46 97 30 00
lolland@foa.dk	
Mariagerfjord:	98 51 21 11
mariagerfjord@foa.dk	
Midtsjælland:	46 97 19 70
midtsjaelland@foa.dk	
Nordsjælland:	46 97 33 90
nordsj@foa.dk	
Nordvestsjælland:	46 97 14 77
nordvestsj@foa.dk	
Odense:	46 97 18 00
odense@foa.dk	
Randers:	46 97 19 00
randers@foa.dk	
Roskilde:	46 97 19 90
roskilde@foa.dk	
Silkeborg-	
Skanderborg:	46 97 20 20
silkeborg-skanderborg@foa.dk	
Skive:	46 97 20 80
skive@foa.dk	
Social- og Sundhedsafdelingen	
sosu@foa.dk	46 97 22 22
Svendborg:	46 97 27 27
svendborg@foa.dk	
Sydsjælland:	46 97 28 00
sydsj@foa.dk	
Sønderborg:	46 97 34 00
soenderborg@foa.dk	
Sønderjylland:	46 97 35 00

soenderjylland@foa.dk	
Thisted-Morsø:	46 97 29 00
thistedmorsoe@foa.dk	
Trafikfunktionærernes	
Fagforening:	46 97 28 80
trafik@foa.dk	
Varde:	75 21 01 00
varde@foa.dk	
Vejle:	75 82 52 88
vejle@foa.dk	
Viborg:	46 97 30 30
viborg@foa.dk	
Aalborg:	46 97 31 31
aalborg@foa.dk	
Århus:	89 36 66 66
aarhus@foa.dk	
Lokalkontor	
i Odder:	86 55 21 40

PMF-afdelinger:

PMF afd. 1:	46 97 31 01
pmf-afd1@foa.dk	
PMF afd. 4:	43 71 66 90
pmf-afd4@foa.dk	
FOA/PMF Kbh. Syd:	46 97 28 50
kbhsyd@foa.dk	
PMF Fyn:	46 97 13 13
pmffyn@foa.dk	

ANSVARSHAVENDE:
 Gitte Hejberg, chefredaktør
 gith@foa.dk. Tlf.: 46 97 24 58.
REDAKTIONEN:
 redaktionen@foa.dk
 Finn Olsen, redaktionschef, grafiker
 fino@foa.dk. Tlf.: 46 97 23 97.
 Rie Schmidt, redaktionssekretær
 ries@foa.dk. Tlf.: 46 97 23 28.
 Britta Lundqvist, journalist
 brlu@foa.dk. Tlf.: 46 97 23 20.
 Jette Rantorp, journalist
 jehr@foa.dk. Tlf.: 46 97 24 68.
 Merete Nielsen, journalist
 men@foa.dk. Tlf.: 46 97 25 25.
 Maj Dahl-Rasmussen, journalist
 mdar@foa.dk. Tlf.: 46 97 25 65.
 Finn Danielsen, journalist
 fida@foa.dk. Tlf.: 46 97 23 33.
 Gro Ammendrup, journalistpraktikant
 gram@foa.dk. Tlf.: 46 97 24 19.
 Joe Anderson, grafiker.
 joe001@foa.dk. Tlf.: 46 97 23 22.
 Maja Honoré, grafiker.
 maja001@foa.dk. Tlf.: 46 97 22 57.
FORSIDEILLUSTRATION:

Jørgen True

 Medlem af Dansk Fagpresse
 Tilsluttet Fagpressens Mediekontrol

OPLAG: 205.565/6. årgang

TRYK: Color Print A/S

ISSN: 1901-0214

REDAKTIONEN SLUTTET: 25. januar

 Indlæg til 'AFDELINGER OG KLUBBER'
 sendes til både Dorthe Møller, dorm@foa.dk
 og Mark Nixon, mlix@foa.dk
 Marts-nummeret: 2. februar
ANNONCER:

DANSK MEDIAFORSYNING

Telefon: 70 22 40 88

www.dmfnet.dk

ANNONCEFRIST:

Marts-nummeret: 17. februar

UDGIVER:
 Staunings Plads 1-3,
 1790 København V

Telefon: 46 97 26 26

Telefax: 46 97 22 90

www.foa.dk · e-mail: foa@foa.dk

Dit fagblad i fire versioner

Vidste du, at dit fagblad udkommer i fire forskellige versioner?

Der er en version til hver af FOAs fire sektorer: På forsiden øverst til venstre står der, hvilken version af bladet, der er tale om.

Hvis du får en forkert version af bladet, så giv besked til din lokale FOA-afdeling, som vil sørge for at registrere dig rigtigt.

pædagogisk - nummer 07/08 - juli/august 2009

kost/service - nummer 07/08 - juli/august 2009

teknik/service - nummer 07/08 - juli/august 2009

social/sundhed - nummer 07/08 - juli/august 2009

Af **Katrine Klinken**
Foto: **Thomas Hergaard**

Varm kartoffelsalat med urter og stegt pølse

Det kan være dejligt med en god pølse, og det er hurtigt hverdagsmad. Pølser fås i mange kvaliteter, som næsten altid hænger sammen med prisen. På varedeklarationen skal der ikke stå ingredienser, man ikke kender. Vil man have en pølse med meget kød fra dyr, der har haft et godt liv, bliver det dyrere.

Men så kan man vælge at spise mindre kød, og så er det vigtigt med et godt mættende tilbehør. Her er opskrift på en gammeldags varm kartoffelsalat med lidt urter, der giver salaten mere smag og gør den fyldigere. Pølse og kartoffel er en god kombination. Opskriften er til 4 portioner.

4 gode stegepølser, kålpølser eller wienerpølser

Varm kartoffelsalat

1 kg kartofler (kogefaste) + evt. ekstra til en hurtig ret næste dag, se tip

*4 løg
5-6 gulerødder
4-5 stilke bladselleri
3-4 fed hvidløg
50 g smør
ca. 2 dl vand
ca. 2 tsk groft salt
1 tsk sukker
friskkværnet peber
ca. 3/4 dl æbleeddike eller hvidvinseddike
1 bundt dild
Tilbehør: stærk sennep og evt. groft brød eller rugbrød*

- Kog kartoflerne ca. 20 min. i let saltet vand, til de er møre. Pil kartoflerne og skær dem i skiver.
- Pil løgene og skær dem i ringe.
- Skræl gulerødderne og skær dem i tynde skiver.
- Skyl bladselleristilkene og skær dem i skiver.
- Pil hvidløg og steg løgringe og hvidløg i smør i en gryde, til de er klare. Tilsæt gulerødder, selleri

og vand. Kog et par minutter. Krydr med salt, sukker, peber og tilsæt eddike.

- Vend kartoffelskiverne i gryden og varm igennem.
- Skyl dild i koldt vand. Lad det dryppe af i en sigte, eller brug en salatslynge. Hak groft. Drys det i kartoffelsalaten og smag til med salt og peber.
- Steg pølserne ved svag varme i lidt olie på en slip-let pande. Ca. 5 min. på hver side, til der kommer klar kødsaft ud, når man prikker i dem med en gaffel eller kødnål. Vend jævnlige, så pølserne ikke bliver sorte.
- Kålpølser kan kommes i gryden med grøntsagerne og trække ca. 20 min. i den rygende varme kartoffelsalat, til de er gennemvarme ca. 20 min. Wienerpølser kan lægges i vand, der lige har kogt: Sluk for varmen og lad pølserne trække 10 min. i vandet, så de ikke sprækker.

Tip

En lille smule krydret pølse giver meget smag til grøntsagerne. Brug f.eks. rester af kolde kartofler skåret i stykker stegt med skiver af chorizo-pølse, hakket løg og stykker af squash eller andre grøntsager. Så er der hurtigt god hverdagsmad på bordet.

Se også
www.foa.dk/opskrifter

Har du valgt den rigtige bank?

Test os på www.pensam.dk/bank - vi tror vi passer lige til dig

At vælge bank er en stor beslutning. En beslutning, der for mange handler om både økonomi, tryghed, service og rådgivning.

Vi kan give dig mange gode grunde til at vælge PenSam Bank. F.eks. er vi gennem flere år blevet kåret som en af Danmarks billigste banker.

At vi har nogle af landets mest tilfredse kunder, er der bestemt ikke noget mærkeligt ved.

På www.pensam.dk/bank kan du teste dig selv og blive klogere på, om PenSam Bank passer til dig. Det tror vi – så brug to minutter og se, om det er tid til at skifte bank.

Jan Møller Larsen
kunderådgiver
i PenSam Bank

 Sæt kryds ved PenSam Bank

Ring på 44 39 39 44 og hør mere om, hvordan vi kan tage hånd om dig og din økonomi. Besøg også www.pensam.dk/bank, hvor du kan teste dig selv og se, om PenSam Bank passer til dig.

PenSam **BANK**

Afsender:

FOA
FAGOGARBEJDE

Stauings Plads 1-3
1790 København V

41007 fag og arbejde

Det kolde gys

Tekst og foto: **Søren Skarby**

Kviksølvet i termometeret er krøbet sammen ved den streg, hvor der står nul. Køkkenassistent Mette Nielsen er fuldstændig upåvirket, da hun hopper i Storebælt. Efter 25 år som vinterbader skal der mere til at holde hende oppe af vandet. Hendes veninde, Joan Løndahl, tidligere sygehjælper og pædagogmedhjælper, har dyrket det kolde gys næsten lige så længe. De kender hinanden fra klubben i Nyborg. Sammenholdet får dem til at møde op hver dag. Det eneste, der kan forhindre dem i at hoppe i vandet, er is på broen, men så vader de bare i fra stranden.

